Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэээ гарана | № 25 (17148) | 1986 оной январиин 30, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

КПСС-эй XXVII съездые УГТУУЛАН

УРМА, ЗОРИГ ТҮГЭСӨӨР

Захааминай хилээмэнэй заводой коллектив ажалайнгаа эршые жэлһээ жэлдэ шангадхана. Тэдэнэр арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые нёдондоной ноябрь һарада сүм дүүргэһэн тухайгаа элирхэйлһэн юм. Гансал нёдондо энэ коллектив 1034 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилжэ, городой хүн зондо худалдаһан байна.

Түрэл предприятиингаа үндэр амжалтада С. И. Пажеева, Л. И. Янькова, Д. Ф. Хаматова, М. Т. Ларионова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд горитойхон хубитаяа оруулаа гэжэ онсо тэмдэглэлтэй. Эдэ бригаданууд партиин XXVII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада хилээмэнэй заводто хүдэлдэг хүнүүдэй ажалай эрхэ байдалые һайжаруулха талаар горитойхон юумэн хэгдээ. Ажалай һүүлээр бэеэ угааха, хубсаһаа һэлгэхэ, амарха таһалганууд эндэ түхеэрэгдээ. Саашадаа эндэ бар хүсөөр хэгдэдэг хүндэ хүдэлмэринүүдые хүнгэлхэ, оньһожоруулха талаар хэмжээнүүд абтаха юм.

Хилээмэнэй заводые һэльбэн шэнэлхэ хүдэлмэринүүдэй 1984 оной август һарада эхилээшье һаань, һомологдоһон 1 миллион түхэригэйнь оройдоол 46 мянганиинь ашаглагдаад байна. Ушар иимэһээ заводой захиргаан, партийна болон профсоюзна организацинууд энэ хүдэлмэриие эршэтэйгээр ябуулхыч тула бүхы хүсөө элсүүлхэ болоно.

Мүнөө тус коллективэй гэшүүд партиин XXVII съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр хоёр һарынгаа түсэб бэелүүлхын хажуугаар һайн шанартай, олон янзын продукци үйлэдбэрилхэ гэһэн гол зорилго урдаа табяад, урма, зориг түгэсөөр ажаллана.

Д. ЛЫГДЕНОВА.

ТОМОШЬЕ, ТАРГАНШЬЕ

Гүрэндэ мяха худалдалгаар Түнхэнэй районой ажахынууд арбан хоёрдохи табан жэлэйнгээ даабаринуудые бэелүүлжэ эхилбэ. Январь һарада «Восточные Саяны» колхозой Мяханай комбинадта тушааһан 122 малайнь толгой бүхэнэй шэгнүүр дунда зэргээр 390 килограммда хүргэгдэһэн байна. Колхоз бүхыдөө 476 центнер һайн шанартай мяха гүрэндэ үйлэдбэрилжэ үгэбэ.

Колхозой Таһархайдахи шахан таргалуулгын баазын малшад Цырен Доржиевич Бадмаев Борис Будаевич Бадмаев хоёр эрхим һайнаар ажаллажа, малаа һайн шэгнүүртэ хүргэбэ бшуу.

Байгша жэлэй түрүүшын кварталда колхоз 600 центнер мяха гүрэндэ тушааха уялгатай юм. Энэ уялгата даабариая дүүргэхэ аргатайбди гэжэ малшад зүб хэлэнэ.

Тиихэдэ Туранай совхозой Баруун Агунка һууринда байрлаһан малай баазаһаа 112 толгой һайн, тобир тарган малнууд комбинадта эльгээгдээ. Малай толгой бүхэнэйнь дунда зэргын шэгнүүр 374 килограммда хүргэгдэһэн байба. Совхоз бүхыдөө 440 центнер мяха тушааба. Энэ бааза дээрэ П. С. Гармаевай хүтэлбэрилгэ доро залуу малшад эршэтэйгээр хүдэлнэ. Туранайхид февраль һарада үшөө 70 шахагдаһан мал гүрэндэ тушааха.

Ж. ЮБУХАЕВ.

ЗАҺАБАРИЛГА ТҮЛЭГ ДУНДАА

Яруунын районой «Улаан Туяа» совхозой механизаторнууд энэ жэлэй хабарай тарилгые түгэс бэлэдхэлтэй угтахаар зоригжонхой ажаллажа байна. Мүнөө эндэ шагтагалдаг техникэ бултадаа бэлэн болгогдонхой. Жэшээлхэдэ, 18 сеялкэ, 12 плуг, 100 борной заһабарилагдаад, түсхай ГОСТ-ын ёһоор хадагалаанда табигдаба.

Техникэ заһабарилгада Виктор Бадмаев, Александр Черных болон бусад механизаторнууд һайнаар хүдэлөө.

МТМ-гэй мастерской соо мүн лэ тракторнууд заһабарилагдажа байнхай. Мүнөө эндэ 6 трактор бэлэн болгогдоо, К-700 түхэлэй хоёр трактор заһабарилагдажа дүүргэгдэхэнь. Тракторнуудые заһабарилгада дүй дүршэлөөр баян механизаторнуудые — Виктор Бурлаков, Цырен-Доржо Нанзатов, электро-гагнууршан Николай Кожемякин болон бусадые — табинхай.

Н. ДАГБАЕВ.

ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ ДАБШАНА

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй һүүлшын жэлдэ Хүртэйн леспромхозой коллектив дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ ой модо шэрэдэг автомашинануудай жолоошод һайн үрэ дүн туйлаа. Тэдэнэр арадай ажахыда шухала хэрэгтэй 269 806 кубометр модо ашаалан зөөһэн байна. Түсэбэй ёһоор энэ леспромхозой жолоошод 237.882 кубометр модо зөөхэ ёһотой байгаа. Тэдэнэр түсэбөө холо үлүүлһэн болоно. 37 ашаанай машинын 30 экипаж жэлэйнгээ даабариие сүм бэелүүлээ.

Социалис мүрысөөндэ онсо шалгарһан жолоошодой дунда коммунистнууд В. А. Аникеев, А. И. Мясников болон В. В. Петухов гэгшэдые нэн түрүүн нэрлэлтэй. Дүй дүршэлтэй эдэ нүхэд бусадтаа үльгэр жэшээ харуулан хүдэлхэ зуураа, иимэ ехэ амжалта туйлаа бшуу. Жолоошон коммунист А. И. Мясников районой партийна конференциин делегадаар һунгагдаһан юм. Тэрэнэй экипаж пара бүриингөө даабариие 120—130 процент саг үргэлжэ бэелүүлдэг байгаа. Тиигэжэ жэлэй туршада 8858 кубометр ой модо ашаалан зөөхэ түсэбтэйгээд, тэрэнээ 10.912 кубометртэ хүргэжэ шадаа. Ондоогоор хэлэбэл, жэлэйнгээ түсэбые энэ шадамар бэрхэ жолоошоной толгойлдог экипаж 123 процент бэелүүлһэн болоно. Техникээ аша үрэтэйгөөр хэрэглэжэ, бэе бэедээ туһалалсан хүдэлһэнэй ашаар лэ иимэ үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаа гэжэ хэлэлтэй.

Мүнөө нүхэр Мясниковай экипаж съездын урда тээхи ажалай вахтада жагсажа, халаан бүхэнэйнгөө даабариие үлүүлэн дүүргэнэ.

— Бүхы орон дотор съездын урда тээхи мүрысөөнэй дэлгэрээд байхада, коммунист хүн хадаа би хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлхэ уялгатайб, — гэжэ А. И. Мясников мэдүүлнэ. Тиимэһээл энэ хүнэй толгойлдог бишыханшье һаа, эбтэй коллективэй амжалта туйлаха байһанда лаб найдамаар.

А. ЧИМИТОВ.
Хэжэнгын район.

ЖЭЛЭЙ ЭХИНҺЭЭ ЭРШЭТЭЙГЭЭР

Ленинэй ордентэ локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив байгша оной эхинһээ эршэ дэлисэеэ һуларуулангүй ажаллажа байнхай. Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ предприятиин хүдэлмэришэд продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе 7 миллион түхэригөөр дээшэлүүлхэ, ехэ хүсэтэй ВЛ-80 түхэлэй электровозые заһабарилжа эхилхэ, арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые 3 миллион түхэригөөр дээшэлүүлхэ юм.

Иимэ ехэ хараа зорилгонуудые бэелүүлхын тула бага, ехэшье коллективүүд эршэтэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн ажаллана. Завод дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ локомотив хабсаралгын, зэд шудхалгын, модельнэ, локомотивай моор заһабаридаг цехүүдэй коллективүүд түрүүлнэ. Предприятиин цехүүдээр ябахадаа, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхын тула коллективүүдэй хүсэ шадал гүйсэд элсүүлэгдээ гэжэ харахаар.

Локомотив хабсаралгын цехэй хүдэлмэришэд байгша онһоо ВЛ-80 түхэлэй элдэб янзын электровозуудые заһабарилжа эхилхэ. Цехэй коллектив шэнэ хүдэлмэриие хэхэ арга боломжотой. Эндэхи бригаданууд ажалда хабаадалсаһанай коэффициент хэрэглэлгэтэй хамтын подрядай гуримаар хүдэлжэ, амжалта туйлана. Иимэ аргаар хүдэлдэг В. И. Глазунов, В. А. Агафонов, А. И. Сальников, Г. И. Перфильев гэгшэдэй бригаданууд коллективүүд үндэр дүнгүүдые туйлана. Партиин XXVII съездын нээгдэтэр, түсэбтэ нэмээжэ, 1 локомотив заһабарилха гэжэ цехэй коллектив шиидэбэ.

Зэд шудхалгын цехтэ байгша ондо зэд шудхадаг 2 машина тодхогдохо юм. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдэхэ, продукциин шанар һайжаруулагдаха болоно. Цехэй коллектив коммунис субботнигой тоосоогоор хүдэлжэ эхилээ. Тэдэнэр арбан хоёрдохи табан жэлэй жасада 22 мянган түхэриг дамжуулха юм. И. А. Абзаев, В. А. Наквасин, В. А. Шудковский гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллективүүд халаанай даабариие 6 часай туршада сүм дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ.

П. БУРМАКИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зэд хайлуулагшад И. А. Абзаев, О. Н. Губанова, Б. М. Федоровских, В. А. Шудковский.

Авторай фото.

АЖАХЫН ҺАЛБАРИНУУДАЙ АШАГ ҮРЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

ХЯАГТЫН РАЙОНОЙ ХЯАГТЫН СОВХОЗОЙ АЖАЛШАДАЙ 1986 ОНОЙ СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсоһон, оронойнгоо Эдеэ хоолой программые бодото дээрэнь бэелүүлхын хойноһоо тэмсэжэ байһан Хяагтын совхозой ажалшад иимэ социалис уялгануудые баталан абаба:

Бүхыдөө 4650 тонноһоо бага бэшэ орооһо абаха гэхэ гү, али гектарай дунда зэргээр 11,5 центнер ургаса хуряажа, өөһэдыгөө үрэһэ хүрэнгөөр гүйсэд хангаха, ниитынгэ адууһа малые тараа талханай зүйлөөр элбэгээр хангаха. Гүрэндэ 1100 центнер орооһо, 5100 центнер хартаабха, 600 центнер овощ худалдаха. Адууһа малдаа 35 мянган центнер үбһэ бэлэдхэхэ, 3600 центнер витаминтай ногооной гурил гаргаха, 70,5 мянган центнер силос, 7 мянган центнер сенаж дараха. Энэ жэлэй ургасада совхозой тараалан болон нуга сабшалан дээрэ 17.6 мянган тонно органическа, 8840 тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаха. 1100 гектар газар, тэрэ тоодо 150 гектар тараалан уһалагдаха.

Адууһа малаа һайнаар харууһалһанай, эдеэлүүлһэнэй, зүбөөр түлжүүлһэнэй, шахан таргалуулһанай, мүн лэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашалһанай ашаар 6 мянган центнер мяхан, 11,3 мянган центнер һүн, 680 центнер нооһон үйлэдбэрилэгдэхэ. Гүрэндэ 5860 центнер мяхан, 9600 центнер һүн 680 центнер нооһон худалдагдаха.

Үнеэн бүриһөө тугал абажа түлжүүлэгдэхэ, жэлэй туршада үнеэн бүхэнһөө 2050 килограмм һүн һаагдаха. Тоһоной заводто 8100 центнер нэгэдэхи сортын һүн тушаагдаха байна. Эмэ хашарагуудаа саг соонь үрэжүүлһэнэй ашаар зуун үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 85 тугал абажа түлжүүлхэ.

Эхэ хонидоо һайнаар харууһалжа, зуун эхэ хонин бүхэнһөө 83 хурьга абажа түлжүүлхэ, тэдэнэйнгээ толгой бүриин шэгнүүрыень эхэһээнь һалгаахадаа 18 килограммда хүргэхэ. Хонин бүхэнһөө дунда зэргээр 3,5 килограмм нооһо хайшалха.

Бүхы эхэ малайнгаа ба залуу адуун һүрэгэйнгөө 95 процентыень бүтэн бүринөөр ондо оруулха, зуун гүүн бүриһөө 75 унага абажа түлжүүлхэ.

Тарилгада хабаадуулагдаха, мүн газарай хүрьһэ элдүүрилхэ техникээ — февралиин 1, трактор болон орооһоной комбайнуудаа — апрелиин 1 болотор гүйсэд заһабарилха. Гэнжэтэ, моортэй тракторнуудаа ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ. Тракторнуудые техническэ талаарнь хангаха хэрэгтэ зорюулагдаһан мүнгэ зөөриие 0,5 процентээр арьбалха. Алмагдаһан тоһо түлишөөрөө хоёр үдэрэй туршада хүдэлхэ.

Хүдөөгэй ажалшадай болон мэргэжэлтэдэй дүршэл шадабариень дээшэлүүлхэ, шэнэ кадрнуудые бэлэдхэ талаар хоёр жолоошодые, найман механизаторые, табан мастер-заһабаришадые, арбан луговодые, нэгэ бухгалтерые, нэгэ бригадирые, нэгэ зоотехнигые һуралсалда эльгээхэ. Механизаторнуудай, малшадай, тараашадай дунда ашаг үрэтэй һуралсалые үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ.

Зургаан гэр баригдаха, тэрэ тоодо хоёр байратай дүрбэн гэр, комбайнуудые заһабарилха депо, хонидой хоёр байра баригдажа ашаглагдаха. Машинын байдаг гараж, котельнэ, огородой эдеэ хадагалдаг байра, хонидой юһэн хашаа шэнэлэгдэн һэльбэгдэхэ.

Энэ үндэр социалис уялгануудаа бэелүүлхын тула коллективэй хүн бүхэн үдэр бүхэндэ ашаг үрэтэйгөөр хүдэлхэ байна. Тиихэдээ бүхы мэргэжэлтэд ажал хүдэлмэрээ эрхилхэдээ агротехническэ, зоотехническэ, ветеринарна, инженерно-техническэ, ниитэ-экономическа болон бусад хэмжээ ябуулгануудые хараалан бэелүүлхэ байна.

Энэ социалис уялганууд ажалша коллективүүдэй суглаанууд дээрэ хэлсэгдэжэ, баталагдан абтаба.

СЭЛЭНГЫН РАЙОНОЙ XX ПАРТСЪЕЗДЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ КОЛХОЗНИГУУДАЙ 1986 ОНОЙ СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хам оролсоһон тус ажахын колхознигууд 1985 ондо тараан ажалда муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлаа. 6166 гектар тараалангай гектар бүриһөө 18,2 центнер ургаса абтаа. Колхоз гүрэндэ орооһо худалдаха табан жэлэй түсэб дүүргэһэн байна. Үнгэрһэн жэлдэ, урзанданайхида орходоо, силос, сенаж ехээр дарагдаа, үбһэн, зелёнко элбэгээр ноосолгдөө. Колхоз табан жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь урид бэелүүлээ, түсэбһөө гадуур 6070 центнер һүн, 940 центнер мяхан гүрэндэ тушаагдаа.

Ажахы дотор түрүүшүүлэй зэргэ нилээд ургаа. Тэдэнэрэй тоодо һаалишад Т. З. Закирова, З. Ц. Гылыкова, М. Г. Сосова, хонишод З. Ч. Базаржапов, Д. Д. Будаева, Ф. М. Зайнулин, А. Г. Юстуров, луговодууд Д-Е. Ц. Бадмаев, Б. Б. Улзоев, Ф. Г. Салимзянов, механизаторнууд П. А. Гылыков, Н. Б. Дондопов, Ш. Г. Рабданов, Д. Д. Буянтуев, Ю. Б. Цырендондопов, Б. Б. Лудупов, бусад оролсоно.

КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй хүндэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөө улам саашадань дэлгэрүүлэн, колхозой ажалшад өөһэдынгөө арга боломжые, ноосэнүүдээ тооложо үзөөд, иимэ социалис уялгануудые абаба:

Мал ажалай талаар. Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ ба гүрэндэ худалдаха гүрэнэй түсэбтэ даабаринуудые заатагүй дүүргэхэ. Бүхыдөө 13 мянган центнер һүн, 4 мянган центнер мяхан, 715 центнер нооһон үйлэдбэрилэгдэхэ. Бүхы түрэлэй адууһа мал олошоруулха түсэб дүүргэгдэхэ, зуун эмэ мал бүриһөө 85 хурьган, 85 тугал, 90 унаган абтаха. Үнеэн бүриһөө 2200 килограмм һүн һаагдаха, хонин бүхэнһөө 3,7 килограммһаа бага бэшэ нооһон хайшалагдаха. Адууһа малаа зүбөөр шахан таргалуулхадаа, толгой бүричнь шэгнүүрыень сүүдхэдэ 780 граммаар, залуу малые түлжүүлхэдээ — 500 граммаар нэмээхэ.

Малые һайнаар харууһалһанай, эдеэлүүлһэнэй ашаар абаһан түл түрэсээ бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ, малай гарзалалгые, эмэ малай һубайралгые эрид хороохо.

Зоотехническэ, ветеринарна албануудай хүдэлмэриие үндэр хэмжээндэ гаргаха, малай үүлтэр һайжаруулха ажал үргэнөөр ябуулха, мал ажал эрхилэлгэдэ түрүү онол аргануудые, тэрэ тоодо һаалиин мал ажалда хамтын подряд нэбтэрүүлхэ.

Тараан ажалай талаар. 90 мянган центнер орооһо ургуулха. Гүрэндэ 15 мянган центнерһээ доошо бэшэ тараа худалдажа, жэлэй туршада 3,5 жэлэй түсэб дүүргэхэ. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 16 центнер ургаса хуряаха. Газар тараалангай ургасые хараа байса дээшэлүүлхын тула орооһото ургамалнуудые тарихадаа, үрэһэнтэйнь хамта нэгэ зуруудта гектар бүхэндэ 2 центнер азотно, 40—45 килограмм холимол үтэгжүүлгэ оруулха. Тарилгаяа агротехническэ хаһэ болзортонь үнгэргэхэ, газар элдүүрилгые тон дүршэлтэй трактористнуудта даалгаха, бүхы талмайгаа хэрээһэлүүлэн тариха, хадхууртай катогоор газараа жэгдэлхэ.

1986 ондо газарай хүрьһэ хамгаалха севооборот гүйсэдөөр нэбтэрүүлхэ. 3200 гектар пээраа һайнаар харууһалжа, тэндээ хэрэгтэй үтэгжүүлгэнүүдые оруулха. Бүхы үрэһөө нэгэдэхи, хоёрдохи классай тарилгын шанарта хүргэхэ. Тракторнуудаа, тарилгада хабаадуулагдаха, хүрьһэ элдүүрилхэ машинануудаа апрелиин 1, тэжээл бэлэдхэдэг, ургаса хуряадаг техникээ июниин 1 болотор бэлэн болгохо.

1329 гектарта силосэй ургамалнуудые тарижа, 110 мянган центнер силос, 3000 тонно сенаж дараха, 200 тонно витаминтай ногооной гурил гаргаха. Энэ жэлдэ отара бүхэнэй хажууда 30—40 гектар хүртэхоор зеленко таригдаха. Сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, 36 мянган центнер үбһэ бэлэдхэхэ гэхэ гү, али гектарай дунда зэргээр 12 центнер үбһэ абаха. Уһалагдадаг газарай гектар бүриһөө 23 центнер ургаса хуряаха. 100 гектар газарай хүрьһэнэй үрэжэлыень үндэһөөрнь һайжаруулжа, тэндээ олон жэлэй ногоо тариха. Булүүр станцинуудые, уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ. Поли болон сабшалан дээрэ һайрамай уһа тогтоохо.

Барилгын талаар. 1986 ондо 2 квартиратай гурбан, нэгэ квартиратай хоёр гэр, К-700 түхэлэй тракторта дулаан гараж, холын малшадай гүүртэнүүдтэ 6 бани, хонидой хоёр байра, худагай гэр барижа ашаглалгада тушааха. Түбэй болон бусад һууриин тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо. Колхознигуудай ажаһуудалые һайжаруулха талаар хэмжээ абаха.

КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ колхозой малшад гүрэндэ һү худалдаха 1 кварталайнгаа түсэбые мартын 15-да, мяха тушааха хахад жэлэйнгээ даабариие мартын 25-да дүүргэхэ. Механизаторнууд съездын нээгдэхэ үдэр болотор бүхы тракторнуудаа заһабарилжа дүүргэхэ, газарай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэрээ үргэнөөр ябуулха.

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ажалшад абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ оронойнгоо Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитануудые оруулхаар зоригжонхой.

Энэ социалис уялганууд ажалша коллективүүдтэ хэлсэгдэжэ, баталагдан абтаа.

ЗАНШАЛТА СЛЁТ

Авиационно заводой үйлэдбэриин түрүүшүүлэй заншалта слёт үнгэргэгдэбэ. Предприятиин эрхим коллективүүдэй түлөөлэгшэд болохо кузнечнэ цехэй, ахамад метрологой таһагай, мастерска бүлэгүүдэй болон бригадануудай коллективүүд ажалайнгаа туйлалтанууд тухай элидхэһэн байна.

Хангалгын цехэй Николай Семенович Кириковэй даадаг бригада арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар республика дотороо үүсхэл гаргажа, хэлэһэн үгэдөө хүрэһэн намтартай. Советскэ Союзай Герой К. Сцимик энэ бригадын хүндэтэ гэшүүн юм. Тэрэнэй нэрэ дээрэ бэшэгдэһэн мянган түхэригэй салин Эб найрамдалай совет жасада оруулагдаба.

Агрегат хабсаралгын цехэй Сергей Коркиной хүтэлбэрилдэг коллектив эрхим бригадануудай нэгэн юм. Үнгэрһэн жэлэй туйлалтанууд ехэ амжалтануудаймнай түлхюур болоно гэжэ тэдэнэр тоолоно. Энэ бригада юһэн хүнһөө бүридэнэ. Юһэн ондоо мэргэжэлтэйшье һаа, тэдэнэр бэе бэеэ һэлгэн ажаллаха аргатай юм.

Н. Аксенолов, В. Кузьмишин гэгшэдэй мастерска бүлэгүүд кузнечнэ цехэй слёдто эмхидхэгдэһэн мэдээнүүд доро гар табиха эрхэ олоһон байна.

Н. ДАМБАЕВ.

СОВЕДҮҮДЭЙ ЙШОЛУУЛАШАГҮЙ ЗОРИЛГОНУУД

еспубликын ажалшад бүхы совет арадтаа хамта ба ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда КПСС-ъездэ бэлдэжэ байна. Мүнөө хүн бүхэн, ажалша бүхэн түрэл партиингаа съездые ажалай бэлэгүүн түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн, бүгэдэ арамс мүрысөөндэ оролсонхой. Партийна организаон нютагай Соведүүд ажалша коллективүүдэй дунн социалис мүрысөө шадамараар хүтэлбэрилжэ, н ашаг үрые, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө ба политическэ хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр йнхай.

XXVII съезд дээрэ баталагдаха КПСС-эй н шэнэ найруулгын, партиин Уставта оруулагдаха удай, 1986—1990 онуудтахи, мүн 2000 он хүрэтэр Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол й проектнүүд мүнөө үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэнэ. эдэбхи үүсхэлые партийна организацинуудтай хамта ведүүд дэмжэжэ, ударидажа байдаг гээшэ. КПСС-мын шэнэ найруулгын проект дотор иигэжэ бэ-ОВЕТ СОЦИАЛИС ГҮРЭНИИЕ БЭХИЖҮҮЛГЭ БА Э, ТЭРЭНЭЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА БОЛОН БҮГЭДЭ ЭНЖЭ ШАНАРЫЕ УЛАМ СААШАНЬ ҮРГЭНӨӨР Э—ПАРТИИН ПОЛИТИКЫН ГОЛ АСУУДАЛ МҮН. ӨНЭДӨӨ СОЦИАЛИС ХҮТЭЛБЭРИЛГЭ БЭЕЛҮҮЛГЫН СССР-эй ПОЛИТИЧЕСКЭ ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ БОЛОХО ЕПУТАДУУДАЙ СОВЕДҮҮДЭЙ АЖАЛ ЯБУУЛГЫЕ АҺААНЬ ҺАЙЖАРУУЛХА ХЭРЭГТЭ КПСС САГ ҮР-АНХАРАЛ ХАНДУУЛНА».

ЦК-гай апрелиин (1984 он), апрелиин ба октябон) Пленумүүдэй энэ асуудалаар баталан абаһан нүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, республикым-й Соведүүд һүүлэй жэлнүүдтэ ажал ябуулгаа нижүүлээ.

ал ажалда эгээл харюусалгатай саһа — үбэлжэлгэ үн байна. Энэ харюусалгата саһые һайнаар үнгэргэ-хоёрдохи табан жэлдэ хүдөө ажахын продукци ээ ба гүрэндэ худалдаха талаар даабаринуудаа амр дүүргэхын тула нютагай Соведүүд малшадай алис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ, тэдэнэй һуу-ые, эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые һайнаар хангана.

ын онохи сельсэ ба сомоной Соведүүд арбан абан жэлэй түрүүшын жэлэй экономическа ба соцэлтын түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ гэжэ й түрүүшын үдэрнүүдһээ оролдон эрмэлзэнэ. Тарйоной арадай депутадуудай Десятниковска, Саянрэй районой Узколугска, Бага-Куналейн, Шэбэрын районой Хүдэриин, Яруунын районой Эгэтынргажанай районой һүбын, Түнхэнэй районой Түнн районой Енхорой, Захааминай районой Санаскын районой Красноярскын, Сэлэнгын районой болон бусад сельсэ ба сомоной Соведүүд хүнда ябуулдаг хүдэлмэриеэ эдэбхижүүлээ.

районой Эгэтын-Адагай сомоной Совет хүдөө ажабэриин асуудалнуудые депутадуудайнгаа хүсөөр хажуугаар архидалга ба алкоголизмтай урагшамсэнэ, соёлой болон спортивнэ хүдэлмэри һайнаар үүгэдэй ба ехэшүүлэй ансамбль эндэ эмхидхэгдээ, соёлой талаар хангалтые эрид һайжаруулжа ша-

юусалгата үедэ малшадые эрхимээр хангаха тушаа эрэй районой арадай депутадуудай Никольско оведэй, Захааминай районой Санагын сомоной Солой, худалдаа наймаанай, медицинскын, хүн зоной ай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй бүри ргаһан һайн һайхан үүсхэлые республикымнай бу-э болон сомоной Соведүүдэй, хангалгын албанай лэгшэд халуунаар дэмжэбэ. Үбэлжэлгын үедэ тухааажаллажа байдаг малшадай урма зоригые бадагэн хэрэглэлэй эд бараагаар, эдеэ хоолоор һайнаар жэг наада харуулха, малшадай бэеын элүүрые самэ, гүүртэ, отара бүхэндэ социалис мүрысөө үргэлдхэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлынь һайшаалтай.

ной районой Хамниин сельсэ Соведэй сесси дээн сомоной, Никольско сельсэ Соведүүдэй хангалай хүдэлмэрилэгшэдэй гаргаһан үүсхэл бүхы талаор зүбшэн хэлсэгдэбэ. Малшадые үбэлжэлгын уеын түлөө харюусалгатай хүнүүд булта сессидэ уригаа. Хамниин совхозой малшадые комплекснээр хай шиидхэбэри Соведэй сесси ба абан абаба. Сое-дэа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэд совхозой бүхы малшадта хүрэр хангахын хажуугаар үзэл суртаалай хүдэлмэрилэгди, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ, «сахилгаан», «дайудаһануудые гаргаха, фильмүүдые харуулха, уран болон түсхай литература малшадай дунда тараахахэмжээ ябуулганууд хараалагдаад, мүнөө бодотоор дэжэ байнхай.

н районой Элхиин поселково Совет худалдаа үбэлжэлгын үедэ һайжаруулха талаар шухала дые хараалаа. Автолавкын жолоошон Владимир сельсэ Соведэй урид табиһан графигай ёһоор үргэн хэрэглэлэй эд бараа, эдеэ хоол абаашадана. Тиихэдэ үбэлэй үедэ малшадые шухала хэбсаһа хунараар, худалдаанда хомор эд бараагаар тула оролдолго гаргадагынь һайшаалтай. Сэлэнгын Сэлэн-Дүүмын поселково, Баргажанай районой Ба-Загарайн районой Дэдэ-Элхиин сельсэ, Тарбарайоной Хүйтэнэй, Кабанскын районой Оймородой болон бусад олон нютагай Соведүүдтэ хүн зоной ай хэрэглэмжэ хангалгын эмхи зургаанууд һайлнэ. Тодорхойлбол, Сэлэн-Дүүмын поселково Созонһоо захилнуудые абадаг комплексно пунктые эра Нимаевна Мункуева холын гүүртэ, отарануудмалшадһаа захилнуудые абана, тэрэнээ богони оо шанар һайнтайгаар дүүргэхын түлөө ехэ оролгана.

ыдоо, хүдөөгэй ажалшад, нэн түрүүн малшад үбэлээ гамтайгаар гаргашалжа, малаа тобир таргао оруулха, түл олоор абажа, гарза хоролтогүйээхэ зорилго табяад, тэмсэжэ байна. Эдэ малшадаэрхэ байдал хаа хаагүй олгогдохо ёһотой. Эндэ Соведүүд, арадай депутадууд ехэ харюусалгатай солхо шухала

й Соведүүдэй гүйсэдкомууд, Соведүүдэй депутаС-эй XXVII съездые угтуулан, эмхидхэлэй ехэ хүябуулна. Сельсэ ба сомоной Соведүүд ниитын элжэлгын үедэ хүдөө ажахын талаар саг үргэлжссинүүдай, депутадуудай бүлэгүүд болон постнуүе зүбөөр хэрэглэжэ, энэ үедэ дайралдаһан дутагсаг дарыдань усадхажа байха уялгатай.

хамта республикымнай нютагай бүхы Соведүүд ын эрилтэнүүдтэ хүрэмөөр хүдэлмэрээ ябуулна гагүй. Жэшээлхэдэ, Бэшүүрэй районой Булюутын, районой Ехэ-Нугын, Загарайн районой Дабаатын рим бусад сельсэ ба сомоной Соведүүдэй ябуулмэри үшөөл һанаһанда хүрэнэгүй.

н Центральна Комитедэй апрелиин болон октяб-985 он] Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха хэмалшадые элсүүлхын тула нютагай Соведүүд эмхиддэлмэрээ эрид һайжаруулха зэргэтэй.

ИТАЯА ...УЛНА

районой промышприятинуудай колшефтээ абаһан совүбэлэйшье һарата бэшэ туһаламжа Субботник болон үүдые үнгэргэжэ, шэлбүүһэ ехээр бэтарануудта абаашастройн» барилгын ин Хориин нүүдэл коллектив 40 тонно бэлэдхэжэ, Анаагай малшадай үбэлжөөежэ буулгаба.

Г. ДАМДИНОВА.

Редак... Р. Б. ГАР...

...ография Государ... ...рятской АССР по ...играфии и книж... ...дэ ул. Ленина 35. ... Индекс 04609.

ҺААЛИШАДАЙ МҮРЫСӨӨНДЭ—ҮРГЭН ДЭЛ

ОНОЛ АРГЫЕНЬ, ДҮРШЭЛЫЕНЬ ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ

Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ хэһэн ажалайнгаа, түйлаһан амжалтынгаа эсэсэй дүнгүүдые согсолжо байһан республикымнай колхоз, совхозуудай һаалишад шэнэ зорилгонуудые хараалжа байнхай. 1985 ондо Буряад оронноймнай 12 районой 23 колхоз, совхозуудай эрхимүүдэй эрхим 76 һаалишан үнеэн бүриһөө 3000 гурбан мянганһаа дээшэ килограмм һү һаажа, урид түйлаһан илалтаяа дахяад батадхаһан байна. Тиихэдэнь энэ хугасаа соо 8 районой ажахынуудта нэгэшье һаалишан иимэ дүн түйлаагүй.

Хэрбээ 1984 ондо республика доторнай һаалиин дүрбэн фермын коллектив бүхы дээрээ үнеэн бүриһөө 3000 гаран килограмм һү һаажа шалгарһан байбал, нёдондо зургаан коллектив бүхы фермээрээ үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр гурбан мянган килограммһаа үлүү һү абаһан байха юм. Тодорхойлбол, урзанда жэлдэ эрхимлэһэн фермэнүүдэй зэргэдэ Кабанскын районой «Большереченский» совхозой Истогой, Прибайкалиин районой «Прибайкальский» совхозой Мостовско фермын коллективууд нэмэһэн байна. Тиихэдэ республикымнай эрхимүүдэй эрхим һаалишад сооһоо Кабанскын шубуунай фабрикын Колесовскын һү һаалиин хоёрдохи фермэдэ ажалладаг Е. П. Перевозникова шалгараа. Удаадахи һууринуудта Түнхэнэй районой Саянай совхозой Улаан-Горхоной һаалиин фермын һаалишан Г. Д. Бандеев, Ивалгын районой һуралсалай «Байгал» ажахын Түбэй фермын түрүү һаалишан Л. Н. Седых гэгшэд гараһан байна. Һаалишадай энэ мүрысөөндэ Ивалгын районой туршалга-үйлэдбэриин ажахын Хубисхалай фермэдэ хүдэлмэрилдэг А. Б. Гомбоев, Кабанскын районой Хандалиин совхозой Фофоновой фермын һаалишан Л. А. Изюрьева гэгшэд онсо эрхимлэнхэй.

Үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые, урзанданайхитай зэргэсүүлхэдэ, Тарбагатайн, Мухар-Шэбэрэй, Хурамхаанай районуудай ажахынуудай 1984 оной гурбан мянгатанай зэргэдэ гарагшад түйлаһанаа батадхажа бираагүй. Тусхайлбал, нёдондо Тарбагатайн Хурамхаанай районуудта нэгэшье һаалишан иимэ дүн түйлабагүй. Тиихэдэ Мухар-Шэбэрэй райондо «Забайкалец», «Эрдэм» совхозуудай эрхимэй эрхимүүд, нёдондоной мүрысөөнэй шанга шалгалта дабаагүй. Түнхэнэй районһоо урзанда 13 һаалишан бултанһаа шалгарһан байбалнь, нёдондо оройдоол долоониинь гурба мянгатанай зэргэдэ үлөө. Мүн Прибайкалиин райондо 1984 ондо найман һаалишанай гурбан мянганай хилэ дабаһан һаань, мүноо оройдоол табаниинь шалгарба.

Үнгэрһэн жэлдэ Хориин райондо гурбан мянгатанай мүндэлһэниинь баярламаар. Эндэ гурбан һаалишан республикын эрхимүүдэй зэргэдэ гаралсаа. Тиихэдээ Ивалгын районой ажахынуудта зургаан, Кабанскын райондо хоёр, Хойто-Байгалай районой совхозуудта дүрбэн, Захааминай райондо гурбан һаалишан гурбан мянгатанай зэргэдэ нэмэжэ ороо.

Республикын эрхимүүдэй эрхим һаалишадай түйлаһан дүнгүүдые зэргэсүүлэн харахада, районуудай ажахы бүхэндэ үнеэн бүриһөө жэлдээ дунда зэргээр 3000 килограмм һү һааха арга боломжын бии байһые тобойсо харуулна. Жэлэй дүрбэн сагта жэншэдгүй һү ехээр үйлэдбэрилхэ талаар ажахы, районуудай социалис мүрысөөндэ шалгарагшадай түрүү онол арга, дүй дүршэлые шэнжэлхэ, шудалха, нэбтэрүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдадаг байна. Жэшээлбэл, урзанда жэл сэбдэг хүйтэн уларилтай Хойто-Байгалай районһоо гансал «Ангарский» совхозһоо хоёр һаалишан үнеэн бүриһөө 3000 гаран килограмм һү һаагаа һэн. Харин нёдондо тус ажахыда гурбан мянгатанайнь зэргэ гурбан хүнөөр олошорхоһоо гадна, шэнээр мүндэлһэн «Эстония» совхоздо түрүүшынхеэ гурбан мянгатан бии болобо. Тиихэдэ Захааминай райондо энэ талаар ехэ алхам хэгдээ. Хэрбээ 1984 ондо эндэ ори ганса һаалишанай иимэ дүн түйлаһан һаань, мүноо эрхимэй эрхимүүдэй тоо гурбан хүнөөр нэмээ гээшэ.

Сагаан эдеэ хамагһаа ехээр үйлэдбэрилдэг эрхим түрүү һаалишадай ажалладаг диилэнхи фермэнүүдтэ социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэжэ дэлгэрүүлэгдэнэ. Ажахынуудайнь мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд һаалишадтаа үнеэдэйнгээ һү шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлдэг байха юм. Тодорхойлбол, үнеэдэйнь тэжээлэй рационние зүбөөр, һү шэмыень лаб дээшэлүүлхээр зохёожо үгэхэһөө гадна, малай тэжээл шанаржуулан буйлуулха, мүн фермэдэхи зоотехническэ тоо бүридхэлэйнь хүдэлмэрие таһалгарягүй хинан шалгажа, элирүүлэгдэһэн дутагдалыень дары усадхана. Тэрэшэлэн һаалишадайнгаа, үхэршэдэйнгөө мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлхэ талаар эмхидхэлэй ехэ ажал ябуулна гээшэ. Тиин гэһээ нүгөөдэ зарим колхоз, совхозуудта, районуудта түрүүшүүлэй дүй дүршэл, онол аргануудые үргэнөөр зэргэсүүлэн шэнжэлжэ, фермэнүүдэй һаалишадай социалис мүрысөөе ажалай ёһотой тэмсэл болгон дэлгэрүүлнэгүй. Олонхи ушарта жэлэй эхиндэ, зунай бэлшээриин гү, али үбэлжэлгын үедэ һү ехээр һаахаар абаһан социалис уялгануудайнь дүүргэлтые саг үргэлжэ шалганагүй, хэһэн хүдэлмэриинь дүнгүүдые жэлэй эсэстэ согсолно. Социалис мүрысөөе иимэ аргаар хүтэлбэрилжэ байдаг ажахы, районуудта түрүүшүүлэйнь эдэбхи үүсхэл саашадаа бадарангүй мухэнэ гээшэ. Тусхайлан хэлэбэл, урзанда Улаан-Үдын районой (мүнөө Тарбагатайн) «Советская Россия», «Авангард», «Искра» колхозуудһаа, Калининай нэрэмжэтэ совхозһоо бүхыдөө 10 һаалишан эрхимэй эрхимүүдэй зэргэдэ оропон байгаа бэлэй. Харин нёдондо нэгэшье һаалишаниинь иимэ дүн түйлаагүй. Ямар ушарһаа Тарбагатайн районой эдэ ажахынууд жэлэй туршада иимэ доройтолгодо оробоб гэхэдэ, эндэхи фермэнүүдэй коллективүүдтэ һү ехээр һааха тэмсэл үргэнөөр ябуулагданагүй гэхэ гү, али эрхим түрүү арбан һаалишанайнгаа онол арга, дүй дүршэлые үргэнөөр шэнжэлжэ дэлгэрүүлхэ талаар биратай юумэн хэгдээгүй, хараалһан һаалишадайнь эдэбхи үүсхэлыньшье буурашоо гээшэ.

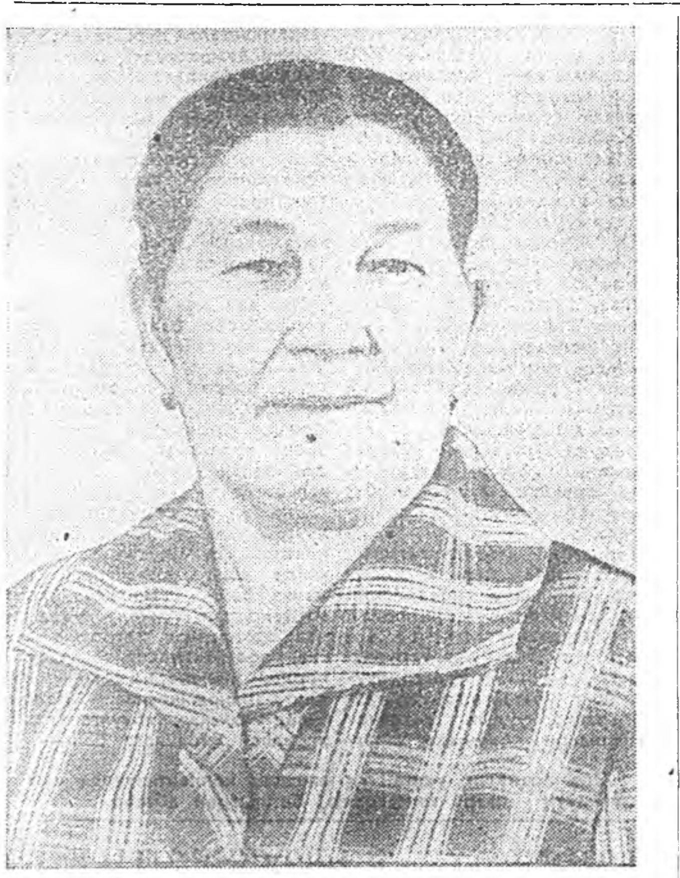
Эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ эрилтын табигдаад байһан түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлдэ түрүү онол арга, дүй дүршэл гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, шудалжа, үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гээшэ шухала болонс. Тиимэһээ республикымнай эрхимэй эрхим 76 һаалишадай ажалай дүй дүршэл бүхы һаалишадаймнай шадабари болог лэ.

Республикын һаалишад — гурбан мянга... шүүн болохо эрхэдэ дахяад хүртэһэн Сэлэн... партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Залаагай ... һаалишан Тагзима Сабировна Закирова нёдо... хэнһөө 3356 килограмм һү һаажа, гансашье... район соогоо эрхимлээ юм. Шударгы бэрхэ ... гаража, Ажалай Улаан Тугай ордсноор ш... тагайнгаа сомоной Соведэй депутат Таг... партиингаа ээлжээтэ съездые ажалай шэнэ а... хүсэлэнтэй шармайн оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. С. Закирова.

С. БАЛД...

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ хамагһаа ехээр һү һаажа, бүхы республикынгаа түрүү һаалишадай дундаһаа онсо шалгарһан Кабанскын районой Кабанскын шубуунай фабрикын Колесовскын һаалиин 2-дохи фермын һаалишан Евгения Петровна Перевозниковае һүн далайн эзэн гэжэ нютагаархидынь нэрлэдэг. Нёдондо тэрэ үнеэн бүриһөө 3309 килограмм һү һаажа, харууһалжа байһан 25 үнеэнһээ 26 тугал абажа тушааһан байна. Ажалай Улаан Тугай орденоор, СССР-эй ВДНХ-гай алтан хоёр, мүнгэн нэгэ медаляар шагнагдаһан түрүү һаалишан КПСС-эй XXVII съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр байгша онойнгоо нэгэдэхи кварталай түсэбые дүүргэхын тула бүхы шадабарияа гарган ажаллана.

Урзанда жэлэй дүнгөөр бүхы коллективээрээ республикын гурбан мянгатанай клубай гэшүүд болоһон Колесовскын һаалиин фермын һаалишад хоорондоо мүрысэн ажалладаг гуримтай. Эдэнэрэй дүнгүүд һара, квартал бүхэндэ согсологдохоһоо гадна, һаалишан бүхэнэй хэһэн ажал, онол арга, дүй дүршэл шэнжэлэгдэдэг, зүбшэн хэлсэгдэдэг заншалтай. Тиигэжэ түрүүшүүлэйнь дүршэл, онол арганууд бусад һаалишадайнь шадабари болгогдоко ха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. П. Перевозникова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ ГУРБА МЯНГАНҺАА ДЭЭШЭ КИЛОГРАММ ҺҮ ҺААҺАН ТҮРҮҮШҮҮЛ

ҺААЛИШАДАЙ ФАМИЛИ, НЭРЭ, ОБОГ.	АЖАХЫНУУД	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар)
КАБАНСКЫН РАЙОН		
Перевозникова Е. П.	Кабанскын шубуунай фабрика	3809
Перевозникова В. Г.	—«—«—«—«—«	3445
Перевозникова Г. И.	—«—«—«—«—«	3273
Горбова Г. А.	—«—«—«—«—«	3049
Агафонова Н. Р.	—«—«—«—«—«	3010
Имеева А. П.	—«—«—«—«—«	3237
Ипатьева В. Т.	—«—«—«—«—«	3146
Нечкина Л. В.	Твороговско шубуунай фабрика	3087
Гусева П. Я.	—«—«—«—«—«	3034
Ковальская Л. И.	—«—«—«—«—«	3016
Рычкова М. Ф.	—«—«—«—«—«	3001
Маркова П. Г.	—«—«—«—«—«	3048
Изюрьева Л. А.	Хандалиин совхоз	3547
Шитикова А. И.	—«—«—«—«—«	3231
Рычкова Д. И.	—«—«—«—«—«	3221
Бабинцева Н. М.	«Большереченский» совхоз	3227
Носонова Н. Н.	—«—«—«—«—«	3163
Лагерева Г. М.	—«—«—«—«—	3154
Суранова Т. С.	—«—«—«—«—	3063
ИВАЛГЫН РАЙОН		
Седых Л. Н.	Һуралсалай «Байгал» ажахы	3719
Вторушина Г. В.	—«—«—«—«—«	3469
Родионова Г. В.	—«—«—«—«—«	3461
Степанова С. П.	—«—«—«—«—«	3260
Дашидоржиева Р. А.	—«—«—«—«—«	3021
Гомбоев А. Б.	Ивалгын ОПХ	3565
Бадмацыренова Л. Б.	—«—«—«—«—«	3301
Панхушкин Ю. Б.	—«—«—«—«—«	3204
Шункова Е. Г.	—«—«—«—«—«	3202
Капустина М. И.	—«—«—«—«—«	3199
Козулина А. В.	—«—«—«—«—«	3433
Надточеева Л. В.	—«—«—«—«—«	3201
Шункова А. Ф.	—«—«—«—«—«	3278
Каратуева Т. Н.	—«—«—«—«—«	3051
Баяртуева В. Б.	Ивалгын хүдөө ажахын техникумэй һуралсалай ажахы	3024
Ткачева Е. Л.	—«—«—«—«—«	3009
Рыжакова Г. А.	«Пригородный» совхоз	3010
Суслова А. И.	Оронгын совхоз	3113
ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ РАЙОН		
Баженова Т. А.	«Эстония» совхоз	3194
Намсараева Ц-Д. Д.	«Ангарский» совхоз	3386
Раднаева В. Д.	—«—«—«—«—«	3184
Жигжитова Н. Б.	—«—«—«—«—«	3031
Сорокина О. В.	—«—«—«—«—«	3073
Кондратьева А. С.	—«—«—«—«—«	3085
ТҮНХЭНЭЙ РАЙОН		
Бандеев Г. Д.	Саянай совхоз	3770
Моглоева Е. М.	—«—«—«—«—«	3074
Хальбаева П. М.	—«—«—«—«—«	3013
Ванчикова Р. Б.	—«—«—«—«—«	3002
Ванчикова С. Р.	«Восточные Саяны» колхоз	3137
Халтанова З. Р.	—«—«—«—«—«	3076
Убушеева Е. Д.	Түнхэнэй совхоз	3000
ЗЭДЫН РАЙОН		
Гармаева М. Д.	«Мир» колхоз	3355
Лубсандашиева Г. Л-Ч	—«—«—«—«—«	3019
Буянтуева Д. Б.	—«—«—«—«—«	3006
Нагаева Л. Ф.	Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз	3064
Мункуева Д. Б.	«Заречный» совхоз	3016
ПРИБАЙКАЛИИН РАЙОН		
Пермякова Н. Д.	«Прибайкальский» совхоз	3109
Васильева А. Т.	—«—«—«—«—«	3194
Вязьмина Л. А.	—«—«—«—«—«	3008
Шелкунова А. С.	—«—«—«—«—«	3001
Корнакова Л. В.	«Зырянский» совхоз	3102
ЗАХААМИНАЙ РАЙОН		
Доржиева С. Л.	Захааминай совхоз	3205
Максимова Е. П.	—«—«—«—«—«	3145
Миллер В. И.	—«—«—«—«—«	3020
Батуева Г. Н.	Харацайн совхоз	3154
СЭЛЭНГЫН РАЙОН		
Закирова Т. С.	XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз	3356
Сосова М. Т.	—«—«—«—«—«	3063
Дылыкова З. И.	—«—«—«—«—«	3007
Очирова Д. Д.	Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз	3025
БЭШҮҮРЭЙ РАЙОН		
Литвинцева В. А.	Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоз	3328
Панькова Е. Б.	—«—«—«—«—«	3371
Коночных Е. М.	—«—«—«—«—«	3119
ХОРИИН РАЙОН		
Ширапова М. Б.	«Георгиевский» совхоз	3177
Гончикова Ю. С.	Үдын совхоз	3029
Жимбеева Г. Б.	—«—«—«—«—«	3006
ЗАГАРАИН РАЙОН		
Вставская Ф. К.	XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз	3270
МУХАР-ШЭБЭРЭЙ РАЙОН		
Козлова Н. Е.	«Искра» колхоз	3112

ОНШЫЕНЬ ОЛОБО

Һүүлэй жэлнүүдтэ ниитын адууһа малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ эрилтын улам шангаар табигдахада, ажахыдамнай малай үүлтэр һайжаруулха, үнеэдэй һубайралгатай тэмсэхэ, мүн зоотехническэ тоо бүридхэлэй хүдэлмэрие гуримшуулха талаар зарим тэды ажал ябуулагдажа, һайшаамаар дүнгүүд түйлагдаа.

Нёдондо жэлнэй урда жэлнүүдэйхиһээ ондоо байгаагүй. Тэжээлэй талаар бэраг байһан гээшэбди. Би харууһалхаар даажа абаһан 20 үнеэнһээ 23 тугал абажа, үнеэн бүриһөө 3112 килограмм һү һаагааб. Тобшолбол, үнинһөө хойшо досоогоо бодомжолжо ябадаг гурбан мянганайнгаа дабаае одоошье дабаба гээшэб.

Һү ехээр һаахын тула нэн түрүүлэн һү ехэтэй үнеэтэй байха ёһотойбди. Хоёрдохёор, шэмэ шанартай тэжээлээр элбэг хангагданхай байбал, һайн гээшэ. Гурбан мянганай дабаа дабаад байхадаа, мүнөө бодомжолходомни, манай фермэдэ һүтэй үнеэд хоёр-гурбан жэлэй саада тээ бии болгогдоһон аад, һайн шанартай тэжээлээр хүсэд хангагдаагүй дээрэһээл иимэ ехэ ашаг үгөөгүй ха юм.

Нёдондо манай Новостройкын фермын коллектив үнеэдтээ тэжээлыень заабол шанаржуулан буйлуулжа үгэһэнэй ашаар һү ехээр үйлэдбэрилжэ, гансашье колхоздоо бэшэ, мүн район дотороо нэгэнтэ бэшэ эрхимлэдэг байһан юм. Намарһаа үбэлэй эхин болотор бидэ малдаа шэмэтэй куузику, турнепс эдюулээбди. Удаань үбэлжэлгын эхинһээ хойшо силос, сенаж үгтэнэ. Мүн халуун ууралда шанаржуулагдажа, талха тарьянай зүйлтэй, минеральна нэмэлтэнүүдтэй холигдоһон шанартай тэжээлээр хооллуулагдаһан үнеэдэй һү шэмэ үдэрһөө үдэртэ дээшэлнэ.

Үнгэрһэн жэлэй хабар зуһаландаа гарахадаашье бидэ үнеэдтээ шанаржуулагдаһан тэжээл эдюулдэг байгаабди. Бэлшээриин ногооной һайнаар ургажа, удыхэн даа. ... мымнай үнеэ... эрид доошо... шэгүй гарза ... руулдаг. Эн... тула манда һ... бэлшээри хэ...

Манай фер... нүүдтэ гурба... бэй гэшүүн ... һаалишад б... үнинэй һаа... Федоровна ... дия Григорь... шэд нёдондо ... дунда зэргэ... лограмм һү ... домжолходо, ... һаалишад ур... рилгоёо бэе... мянгатанай д... ха.

Минии ажа... түсэбтэ арб... бан жэлэйн ... бүри нёдонд... бэелүүлээ һ... хэхы жэлэйн... тябрь соо д... Тиихэдэ үнгэ... рада манай ... бүриһөө 190... һааха түсэбе... граммда хүр...

Эдэ үдэрн... эбтэй эетэй к... гаа үбэлжэлг... наар үнгэргэж... лэй һаранууд... продуктнуудые... үйлэдбэрилжэ ... публика дото... гаһан манай ... колхозой гэш... һайшаан дэмж... най дээшэлүү... лис уялгануу... ха. Тиин энэ ... бэелүүлхын т... бүхэн оролдо...

Республикын ... гурбан мянга... шүүн болохо ... бол гээшэ ха... ехээр һаахын ... шэмэ шанарта... тамаггүй ханг... жэ үшөө дах... хэ хүсэлэнтэйб.

Мухар-Шэб... «Искра» колхо...

ЭХИЛБЭЛ, ЭСЭСТЭНЬ ХҮРГЭХЭ

Урдандаа гэхэ гү, али табазургаан жэлэй саада тээ үнеэн бүриһөө жэлдээ дунда зэргээр 4—5 мянган килограмм һү һаадаг байһан гээшэ аабзаб. Теэд һүүлэй жэлнүүдтэ малдамнай хаанаһаашьеб үбшэ хабшан дэлгэржэ ехэхэн гарза хохидол ушаруулаа ха юм.

Хүлеэгдээгүй энэ гэй тодхорһоо уламжалан, бүхы һүрэг үнеэдээ үндэһөөрнь шэнэлһэн манай фермэ мүнөө жэлдээл гол харгыдаа орожо байна. Нёдондо малай үбэлжэлгын тиимэ хүнгэн бэшэ байбашье һаань, коллективнай хараалһан түсэб, уялгаяа урагшатайгаар бэелүүлээ һэн. Тодорхойлбол, фермымнай зургаан һаалишанай табаниинь үнеэн бүхэнһөө 3000 гаран килограмм һү һаажа, республикын һаалишадай гурбан мянгатанай клубай гэшүүнээр абтаха эрхэдэ хүртэбэ. Эдэ эрхимлэгшэднэй хэд бэ гэбэл, үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 3461 килограмм һү абаһан Р. Родионова, 3459 килограммай хилэдэ хүрэһэн Г. Вторушина, бүлэг үнеэдэйнгээ тус бүриһөө 3260 килограмм һү һааһан С. Степанова, дүршэлтэй бэрхэ һаалишан Р. Дашадоржиева гэгшэд ехэ амжалта түйлөө. Тиихэдэ би нёдондо үнеэн бүхэнһөө 3719 килограмм һү абаһан байнаб. Бүхы дээрэнь абажа харахада, коллективнай үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 3000 гаран килограмм һү һааһан байха юм. Тиимэһээ республикын энэ клубай гэшүүнээр дахяад абтахамнай гээшэ.

Анхандаа үнеэн бүхэнһөө 5—6 мянга шахуу килограмм һү һаадаг байһан манай фермэдэ энэ түйлагдаһан дүн гайхалтайшье бэшэ. Би эндэ өөрыгөө һайрхуулжа, дээрэлхүүгээр хэлэнэ бэшэб. Бидэ түргэн сагболзорто урданайнгаа нэрэ солые һэргээжэ, һү шэмэ ехэтэй эгээл эрхим үүлтэрэй мал олошоруулха зэргэтэйбди. Энэ зорилго бэелүүлхын түлөө бүхы шадабарияа, мэргэжэлээ, хүсэлэл оролдолгоёо элсүүлжэ зорюулха байһамнай мэдээжэ.

Манай ажахы гансашье пү шэмэтэй үнеэдые олошоруулаад, жэлдээ үнеэн бүхэнһөө 5—6 мянган килограмм хүрэтэр һү һаагаад байһан бэшэ, мүн ашаг шэмэ ехэтэй симментал үүлтэрэй буха буруунуудые, эмэ буруу хашарагуудые олоор түлжүүлээд, республикынгаа ажахынуудта худалдадаг байгаа. Тобшолон хэлэбэл, манай эндэхи нютагай байгаалиин эрхэ байдалда таараһан, ашаг шэмэ ехэтэй, саашадаа холын хараатайгаар үсхэбэрилжэ боломоор һайн үүлтэрэй мал гансал һуралсалай энэ ажахыда түлжүүлэгдэдэг бэлэй. Мүнөө үнеэдэй һү шэмые дээшэлүүлжэ, сагаан эдеэ элбэг ехээр үйлэдбэрилхэ эрилтын шангаар табигдаад байхада, ажахы бүхэндэ һайн үүлтэрэй бухануудай һүрэг шэнэлхэ эмэ буруу хашарагуудай олон хэрэгтэй болоһониинь мэдээжэ.

Республикымнай һаалишадай — гурбан мянгатанай клубай гэшүүдэй заншалта уулзалга гурбадахияа үнгэргэгдэхэнь. Энэ уулзалгада урда мэтэ малай тэжээл шанаржуулха, куузику, турнепс, силосэй ургамалнуудые ехээр тарижа, баян ургаса хуряаха, һүнэй шанар дээшэлүүлхэ, үнеэдэй һубайралгые усадхаха тухай асуудалнууд, жэл бүхэндэ дабтагдадаг дутагдалнууд хэлсэгдэхэһэө гадна, республика доторoo һү шэмэ ехэтэй, һайн үүлтэрэй үнеэдые яажа олошоруулха тухай зүбшэн хэлсэхэ аабза гэжэ хүлеэнэб.

Эрдэм-техникын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан мүнөө үедэ һаалиин малай үүлтэрыень һайжаруулха гээшэ зайлуулашагүй хэрэг мүн. Һүүлэй жэлнүүдтэ мяхалиг үүлтэрэй мал олошоруулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдана гэжэ хүдөө ажахын институдаймнай эрдэмтэд хөөрэдэг. Зүгөөр һаалиин малай үүлтэр һайжаруулхаар ябуулһан хүдэлмэриин дүн юундэшьеб мүнөө болотор тобойжо харагдаагүй байһаар ха юм. Республикымнай районуудай диилэнхи һаалишад мүнөө хүрэтэрөө жэлдээ үнеэн бүриһөө 1700 килограммһаа ехэ һү абанагүйл. Зарим ажахынуудта, районуудта үнеэн бүриһөө 950—1000 килограмм һүн һаагданал. Энэмнай ямар дүн гээшэб? Эндэ бүхы һаалишад зэмэтэй гэхын аргагүй. Тэндэхи ажахынуудай һаалишад маанадһаа багаар ажаллаһан байхагүй. Тоһоошье шудхахада, туһа болохогүй ахир муу үүлтэрэй һү шэмэ багатай үнеэдые харууһалжа һаахадаа, эдэ һаалишад ямар һү абахаб даа? Иимэ жэшээнүүд районуудай ажахы бүхэндэ бии байха. Тиимэһээ бидэ һаалишад заншалта энэ гурбадахи уулзалга дээрээ энээн тухай дэлгэрэнгыгээр хэлсэхэ болонобди. Тодорхойлбол, һаалиин малай үүлтэр һайжаруулха талаар хараалагдаһан хүдэлмэриеэ гуримшуулжа һайжаруулха шанга эрилтэ гансашье ажахынуудай, районой агропромышленна нэгэдэлэй бэшэ, республикын агропромышленна комитедэй, мүн тэрэнэй мэдэлэй эмхи зургаануудай мэргэжэлтэдтэ табихаар болоо. Мэргэжэлтэднэй гансал тоо, баримтануудые суглуулаад, үрдаа саарһа дансануудые дэлгээгээд, үдэрөө үнгэргэнгүй, фермэнүүдтэ, ажахынуудта ошожо бодото байдалыень хаража шэнжэлээд, одоошье зохёохы шадабари бэлигээ гарган оролдожо ажалладаг болоһой гэхэ байнаб. Юуб гэхэдэ, мүнөө үедэ мэргэжэлтэдэй (бэлиг шадабаритай) хүтэлбэри доро һаалиин малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэреэ үргэнөөр ябуулаагүй һаа, һая наашадаашье биратай дүн түйлахагүйбди.

Анхандаа иимэ клубай эмхидхэгдэһэниинь һайн. Эндэ хаа-хаанаһаа сугларһан һаалишад гансашье дүй дүршэлөө, онол аргануудаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ бэшэ, ушардаг, усадхагдаагүй дутагдалнуудаа, саашанхи зорилгонуудаа сэхэ руунь зүбшэлсэхэ байна ха юм.

Энэ уулзалгадамнай агрономууд байлсаа һаа, үлүү болохогүй һэн. Ушарынь хадаа эдэ мэргэжэлтэднай үнеэдыемнай шэмэтэй тэжээлээр хангадаг байна ха юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ һаалиин мал тэжээлээр хангахын тула зарим ажахынуудта, түрүү онол арга үргэнөөр хэрэглэнэ гэжэ дуулагшаб. Тусхайлбал, хабарһаа намар болотор ашаглаха олон жэлэй һайжаруулагдаһан бэлшээри байгуулха гээшэ шухала болонхой. Мүнөө абаад харахада, бидэ гол түлэб үбэлэй һаранууд һү ехээр һаанабди. Зунай бэлшээриин үедэ үнеэдэй һү шэмэ тиимэ ехээр дээшэлдэгшьегүй. Хэрбээ ган гасуур гү, али орой болотор хүйтэн байбалнь бэлшээридэ үнеэдэй садахаар ногооншье гарахагүй. Хабар, намарай сагта үнеэдэй һү шэмэ эрид доошолно. Жэлэй дүрбэн сагта һү ехээр һаахын тула фермэ бүхэндэ һайжаруулагдаһан бэлшээри заабол бариха хэрэгтэй гэжэ һананаб. Тиимэһээ энэ уулзалгадамнай хабаадалсаһан агрономууд бидэнэй захяае дуулаха, хадууржа абаха байгаа бшуу.

Мүнөө үедэ ажахы бүхэндэ һүнэй шэнэ комплекснууд баригдажа, досоонь элдэб түхэлэй оньһон түхеэрэлгэнүүд тодхогдоно. Һаалишадай бар хүсөөр хэгдэдэг ажалай оньһожоруулагдажа хүнгэлэгдэхэдэ баярламааршье ааб даа. Теэд тэрэ комплекс соогоо жэлдээ 1800—2000 килограмм һү үгэдэг үнеэдые харууһалхадамнай ямар олзо оруулха гээшэб? Энэ комплексдо һаагдаһан һүнэй өөрын үнэ сэн ямар байхаб? Алтанай сэнтэй. Ажахынуудай мэргэжэлтэд, нэн түрүүлэн зоотехнигүүд энэ мэтые зэргэсүүлдэг, үндэшэлэн шэнжэлдэг болоһой даа. Шэнэ комплекснуудые бариһан аад, һаалишадай, үхэршэдэй байха гэрнүүд юундэшьеб баригдадаггүй. Энэ дутагдалһаа уламжалан, шэнэ комплексдо ажаллаха хүн дуталдана. Юрэнхы дээрээ һаалишанай, операторай хүдэлмэридэ залуушуулые олоор һурган хүмүүжүүлхэ саг тулаа. Ерээдүймнай залуушуул гээшэ. Тиимэһээ залуушуулай фермэдэ ажаллахаар ерэхэдэнь баяртайгаар угтажа, бүхы онол арга, дүй дүршэлдөө һургажа, зүбшэл заабари үгэхэ ёһотойбди.

Районойнгоо болон республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй суглаанда таһалгарягүй хабаадалсахадаа ондоо нютагуудай һаалишадтай, фермые даагшадтай хөөрэлдэжэ һониноо хубаалдагшаб.

Заншалта энэ уулзалгада зүбшэн хэлсэхэ юумэн олон даа. Зүгөөр бидэ үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлжэ, сагаан эдеэ улам элбэгжүүлхээр зорилго хараалжа, иимэ хүдэлмэри эхилээл хадаа заабол эсэстэнь хүргэхэ болонобди.

Л. СЕДЫХ,
Ивалгын районой һуралсалай «Байгал» ажахын һаалишан.

Түрэһэн эхынгээ харууһалжа байһан бүлэг үнеэдые даажа абаад ажаллажа эхилһэнһээ хойшо жэл бүхэндэ жэншэдгүй социалис мүрысөөндэ шалгардаг Ивалгын ОПХ-гай Хубисхалай һаалиин фермын эрхим һаалишан Александр Бабасанович Гомбоев гансашье районоо бэшэ, мүн республика соогоо суурханхай. Үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр 3565 килограмм һү һааһан энэ нүхэрнай 15 үнеэнһээ 23 тугал абаһан байха юм. Мүнөө түрүү һаалишан үбэлжэлгын үедэ ехэ һү һааха талаар абаһан социалис уялгаа сүм дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэнэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй дүнгөөр дурсагдагша фермэһээ хоёр һаалишан хүбүүд — Александр Гомбоев, Юрий Панхушкин гэгшэд гурбан мянгатанай зэргэдэ гараа бэлэй. Харин үнгэрһэн жэлдэ эдэнэрэй зэргэдэ үшөө нэгэ түрүү һаалишан нэмээ. Жэлһээ жэлдэ энэ фермэдэ эрхимэй эрхимүүдэй олошоролгодо Александр Бабасановичай оруулһан хубита ехэ. Дүршэлтэй бэрхэ һаалишан коллектив соогоо түрүү онол арга үргэнөөр дэлгэрүүлхын түлөө горитойхон оролдолго гаргадаг. Илангаяа фермэдээ зоотехническэ хүдэлмэри гуримшуулан һайжаруулха талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Б. Гомбоев.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Энэ хуудаһые манай тусхай корреспондент Вл. ЖИГЖИТОВ бэлдэбэ.

...ДЭЛИ

...АДАЙ АССР-эй ...СТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

...АЛГАЛТАДА — ...СО АНХАРАЛ

...ве, мүн партийна ба совет дээдын органуудай тогтоолнуудай гүйсэдхэлэй хиналта ба шалгалтые саашадань наринтой болгохо талаар арадай депутадуудай Баунтын районно Соведэй гүйсэдкомой ябуулдаг хүдэлмэри тухай» асуудал Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Совет һаяхан хаража үзэбэ.

...депутадуудай Баунтын районно Соведэй гүйсэдком ...XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр гүйсэдхэлтэ ба шалгалта саашадань наринжуулха тухай» ...ЦК-гай тогтоолые хүтэлбэри болгон, өөрынгөө бааһан, мүн дээдын органуудай тогтоолнуудые дүүргэлтын ...йноһоо хиналтыя шангадхаха талаар зарим тэды ...ябуулна гэжэ республикын Министрнүүдэй Совет ... Эдэ асуудалнууд районно Соведэй гүйсэдкомой ...уд дээрэ саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэгдэнэ.

...мой аппарадай зүблөөн дээрэ долоон хоног бүри... дээдын зургаануудай эльгээһэн тогтоолнуудай ...ябаса тухай, хэгдэһэн хүдэлмэри тухай тоосоон ...г, саашадаа бэелүүлхэ хэмжээнүүд хараалагдадаг ...эжэ гүйсэдхэлгын журам, кадрнуудта эрилтэ шан... Соведэй сессинүүд болон нютагай Соведүүдэй ...дай заседанинуудта асуудалнуудые бэлдэлгэдэ ...ын комиссинууд болон депутадуудай бүлэгүүд ...эр хабаадуулагдадаг болоо.

...Соведүүдэй гүйсэдкомууд, саг үргэлжын комисси... ...тадууд сессинүүд дээрэ, ажалша коллективүүдэй ...но. Депутадууд урид баталан абтаһан шиидхэбэри... ...алшадай шүүмжэлхы ажаглалтануудые ба дурадхал... ...раар дүүргэгдэжэ байһан тухай саг үргэлжэ мэдээ... ...нхой.

...удта үгтэһэн захяануудай дүүргэлтэ мүн лэ саг ...хиналта доро байдаг.

... ба совет органуудай директивэнүүдые, мүн ...шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар нютагай Сове... ...һан хэмжээнүүд районой экономическа болон со... ...гжэлтын зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ һайнаар ...болоо. Эдэ болон бусад хэмжээнүүдые абаһанай ...ондо промышленнэ продукци гүрэндэ худалдаха, ...ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын түсэбүүд ам... ...ар дүүргэгдэв. Соёлой, элүүрые хамгаалгын гэ... ...хи зургаануудай хүдэлмэри зарим тэды һайжараа. ...хамта арадай депутадуудай районно, поселково ...льскэ Соведүүдэй хүдэлмэридэ горитой дутагдал...

...ленна ба хүдөө ажахын продукци гүрэндэ тушаа... ...ндо эд бараа худалдаха талаар табан жэлэй түсэб ...гүй.

...агропромышленнэ нэгэдэлдэ, тоһоной заводто, ...уурхайда урид абтаһан шиидхэбэринүүдэй гүйсэд... ...оһоо хиналта илангаяа муугаар бэелүүлэгдэнэ. ...бһэ тэжээлээр дутуу хангажа, совхозуудай хүтэл... ... болон зооветмэргэжэлтэдэй даалгагдаһан ажал... ...салгагүйгөөр хандадаг дээрэһээ мал олоороо гар...

...һүрэгые олошоруулха талаар хүдэлмэри илангаяа ...ондо Амалаадай совхоздо, жэшээлхэдэ, 81 гүүнһээ ...үлжүүлэгдэһэн байна.

...депутадуудай нютагай Соведэй ажал ябуулга, сов... ...үйлэдбэриин бусад коллективүүдэй дүнгүүд тухай ...үүд районой газетэдэ үсөөн гарана.

...кын Министрнүүдэй Совет эндэ дурсагдаһан ду... ...даа ойрын сагта усадхахыень арадай депутадуудай ...айонно Соведэй гүйсэдкомые уялгалба.

...ОЛОБОЛ

...АЛДУЕВ...

БУЛТАНАЙМНАЙ ҺАНАА ЗОБООХО ЁҺОТОЙ

НАНАЙ училищи дүшөөд жэлэй баян намтартай юм. Сэлэнгэ нютагтамнай шулуу нүүрһэнэй уурхайн хүдэлжэ эхилхэтэй сасуу, Гусиноозёрскдо техническэ мэргэжэлэй училищи байгуулагдаа һэн. Тэрэ сагһаа хойшо 8 мянганһаа дээшэ хүдэлмэришэдые училищимнай бэлдэһэн байна. Тэрэ тоодо шахтёрнууд, барилгашад, электригүүд, үрэмдэгшэд, энергетигүүд, жолоошод — бэлэдхэл һайнтай залуу хүдэлмэришэд училищиемнай дүүргэжэ, ГРЭС-тэ, автобазада, Холбоолжоной уурхайда нилээд ехэ нэмэри хүсэн боложо ошоһон байха. Гадна поварнууд, оёдолшод энэ үе соо олоор бэлдэгдээ.

Сагай ошохо тума һуралсалай материальна үндэһэн үргэдэжэ, машинист-экскаваторщигуудые, автомобильнуудые заһадаг слесарьнүүдые, ГРЭС-эй энергоблогуудта хүдэлхэ машинистнүүдые, радиозаводто электросхемэнүүдые хабсаргаха хүнүүдые (энэ мэргэжэлээр түрүүшынгээ жэл һурганабди) бэлдэдэг болообди. Мүнөө жэлдэ училищидамнай 430 һурагша тоологдоно. Булта нэгэ халаанда һурана. Үглөөнһөө эхилжэ, бүхы хэшээлнүүдээ үнгэргөөд, үдын хойно классһаа гадуур хүдэлмэри эрхилнэбди.

Багшанарай ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй кадрнуудаар училищимнай түгэс хангагданхай гэжэ хэлэхээр. Тиибэшье бүхы мастернуудайнгаа тусхай бэлэдхэлтэй байхын түлөө тэмсэжэ эхилэнхэйбди. Мүнөө бидэндэ үйлэдбэриин һуралсалай 17 мастер, юрэнхы эрдэм заадаг 9 багша, тусхай хэшээлнүүдые үнгэргэдэг нэгэ багша хүдэлнэ. Дүй дүршэл ехэтэй, дуратай ажалдаа һанаа сэдьхэлээ дууһыень зорюулдаг хүнүүд коллективтэмнай олон. Ажалай ба дайнай ветеран В. В. Киселёв, ажалай ветеран Д. С. Теплов, А. М. Кауров мэтын мастернуудые шабинарынь хэды ехээр хүндэлдэг гээшэб? Тиихэдэ эдир хүбүүд, басагадые эдеэ буйлуулха арга шадабарида С. И. Садовникова хэды ханамжатайгаар һургадаг бэ! Харин Р. И. Иванова үхибүүдые түргэн гүйдэлтэ сагай эди шэди— шэжэм оньһоной нюусануудые таажа һургана. Һаяханал шудалагдажа эхилһэн «Мэдээсэлэй ба тоолон тодорхойлолгын техникын үндэһэн» гэһэн предмедые тэрэ заана бшуу. Физикын багша О. И. Воскресенскаяе эндэ заабол дурдалтай. Юрэнхыдөө училищидамнай эбтэй зетэй, хэжэ байһан хэрэгтээ үнэн сэдьхэлһээ дурладаг хүнүүд хүдэлнэ гэжэ һанахада, урматай байдаг.

«Бурятэнерго», «Востсибуголь» нэгэдэлнүүд училищимнай базова предприятинууд юм. Тэдээнтээ сэхэ харилсаатай яһала болгодоһон гээшэ. Материальна туһаламжа тэдэнэр манда үзүүлдэг, капитальна заһабарилга хэжэ үгэдэг, элдэб түхеэрэлгэнүүдээр хангадаг. Гэбэшье тус предприятинуудайнгаа «1-дэхи цех» гэжэ тоологдохо сагнай үшөөл ерээдүй байна.

Юрэнхыдөө һургуули-училищи-базова предприяти гэһэн харилсаа тогтоохо эрилтэ реформын ёһоор табигдаа гээшэ һааб даа. Манда тиимэ харилсаан мүнөө дээрээ сааһан дээрэл «тогтонхой» гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Юу хэхэ, яаха байһан тушаагаа хамта сугларжа, түсэбүүдые табяа һэмди. Гэбэшье базова предприятиин, һургуулиин түлөөлэгшэдэй манда орожо ерэхэнь тон хомор зандаа. Бидэниие хоорондомнай нягтаар холбохо ёһотой «утаһахан» мүнөө дээрээ манһаал татагдан ошоно гэхээр. Хотымнай табан һургуулиин нэгэшье багша, классай хүтэлбэрилэгшэ бидэнэй ажабайдалые һонирхожо ерэдэггүй. Тэрэнь гайхамаар бэшэ аал? Манай багшанар, мастернууд һургуули руу ходо ошожо, училищи тухайгаа хөөрэхэһөө хашарнагүй ха юм...

Хүдэлмэришэнэй мэргэжэлдэ дуратайгаар, ажалша хүниие хүндэлдэг байхаар һурагшадые һургуулида хэн хүмүүжүүлхэ ёһотойб? Имагтал багшанар! Үхибүүдэй оюун ухаанай болбосоржо, «Сэри занг»айнь бүрилдэн хатуужаха үедэ сйронь байжа, нүлөө үзүүлдэг зон тэдэл ха юм.

Иигэжэ хэлээд байхадаа, үшөө нэгэ шухала асуудалтайгаар һургуулиин багшанарта хандаха хүсэл бии. Имагтал муу һурадаг, хүмүүжэл багатай үхибүүдые бидэндэ эльгээхээ бү оролдыт! Хэнэй гэмээр тэдэ үхибүүд муугаар һуранаб, тоомоо таһарнаб, тэрээн тухай эндэ хэлэхээ һанана бэшэб. Зүгөөр эдэ үхибүүдэй саашанхи хуби заяан бултанаймнай һанаае зобоохо ёһотойл. ПТУ-да ерээд, тэдэ үхибүүд гансата заһаршаха гэжэ зарим багшанар эндүүрэн һанадаг. «Яагшаб, манһаал саашалаг! Харин бидэнэй процент дээшэлхэ», — гэжэ нүгөөдэ заримаанинь һанадаг — энээниие нюуһанайшье хэрэггүй. Теэд үнэн дээрээ юун болоноб? Һургуулида 12 предмет шудалхадаа, ерай ёохон «гурбахануудые» абажа һураһан үхибүүд манда ерээд, тэрэл 12 предмедэйнгээ хажуугаар үшөө мэргэжэлэйнгээ тусхай 10 дисциплинэ шудалха ёһотой болоно бшуу. Тэдээндэ табигдадаг эрилтэ 2 дахин ехэ болоно. Бэлэдхэл муутай үхибүүдэй энээниие даахань тон хүшэр... Эдэ үхибүүдһээ огтолон арсана гэжэ ойлгоһоной хэрэггүй. Өөһэдынгөө һургуулинуудта 10 класс дүүргэжэ, дунда эрдэмтэй болоод, бидэндэ ерэг лэ — жэл соо ямаршье мэргэжэл шудалхань тэдэнэй дуран!

Үшөө нэгэ зүйл. Һайнаар һурадаг, гуримтай бэрхэ үхибүүд манай училищида һураха хүсэлтэй, мэдүүлгэ баринхайнууд ерожо ерэдэг. Тэдэниие баясан угтахаш. Теэд үнишье болонгүй, классуудайнь хүтэлбэрилэгшэд, түрэлхидынь ухаа алдан гүйлдэжэ ерэхэл даа... «Юу хэлээ гээшэбта! Володя — бэлигтэй хүбүүн. Институтда орохо байхал! Өөрөө гүлмэрхэн мүнөө дээрээ юумэ хүсэд ойлгоногүй...» —гэхэ мэтээр олон табые хэлээд, үхибүүдээ абаад ябашаха. Эдир хүбүүнэй үсэрэлдэбэл, бидэнэй тэрэниие дэмжэхые оролдобол, бүришье ехэ шууяан болохоор зүблэдэг. Гайхалаа барамаар иимэ ушарнуудай тохёолдохоёо болидог һаа, хэды һайн байха бэлэйб!

Харин тэдэ үхибүүд манда һурабал, дээдэ эрдэмгүй үлэшэхэ гэжэ заримашуулай һанахань тад буруу. Хурса, бэрхэ үхибүүд программаяа түгэс шудалаад, һайн мэргэжэлтэй болоод, училищиин зууршалгаар ороной ямаршье дээдэ һургуулида һуралсалаа үргэлжэлүүлхэ аргатай гэжэ эндэ һануулая. Жэшээлбэл, С. В. Червякова, Н. Д. Савельева, М. М. Шишова, О. И. Савина гэгшэд училищиингаа зууршалгаар институдуудта орожо, тэдэнээ дүүргээд, мандаа хүдэлхөөр бусаһан байна. Тэдээндэл адляар хэды олон хүбүүд, басагаднай институдуудта һуража, эрхим бэрхэ, дээдэ гарай мэргэжэлтэд болонхой гээшэб! Юрын хүдэлмэришэнэй мэргэжэлтэйшье һаа, эрхим ажалаараа училищиингаа нэрые суурхуулһан хүнүүд олон. Холуур жэшээ бэдэрэлтэгүй. Социалис Ажалай Герой Г. Д. Тучинов, Ажалай Алдар Солын, Хүндэлэлэй Тэмдэг орденуудтай Б. С. Бальжиев, суута машинист-экскаваторщигууд А. Коновалов, Е. П. Балалаешников, Г. С. Покацкий гэгшэд булта манай ПТУ-е дүүргэһэн байна ха юм.

Юрэнхыдөө училищимнай ажабайдал тон һонирхолтой юм лэ даа. Хүмүүжүүлэгшэднай, багшанарнай, комсомолой организациин секретарь Ольга Савина, үхибүүд өөһэдөөшье элдэб һонин хэмжээ ябуулгануудые, дуу, хатарай, үдэшэнүүдые, спортивна мүрысөөнүүдые эмхидхэхэ гэжэ оролдодог. Хүнгэн атлетикээр, волейболоор, баскетболоор городой, республиканска мүрысөөнүүдтэ команданууднай нэгэнтэ бэшэ шалгарһан байха. Залуу хүдэлмэришэнэй үдэрнүүдые, мэргэжэл шадабаряар мүрысөөнүүдые, һургуулиин үхибүүдтэй уулзалгануудые ёһын тэдыдэ бэшэ, харин тон һайнаар, удхатай зохидоор үнгэргэхые оролдонобди. 80 хүнэй байхаар хамтын байра Сурхайта нуур дээрэ оршодог ажалай ба амаралтын лагерь, столово, библиотекэ, медпункт, спортивна зал, мэргэн буудагшадай сагаалса гэхэ мэтэнүүд училищидамнай бии.

Зүгөөр тон шухала юумэн— үйлэдбэриин һуралсалай мастерскойнууднай —мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ харюусамаар бэшэ болонхой. Тэдэмнай хуушанай гуримаар баригдаһан, набтар аад, үйтан байшангууд соо оршоно. Гурбан дабхар шэнэ мастерской манда бүри 1980 ондо барижа эхилһэн аад, тэрэнэй фундаментые табиһаа саана ондоо хүдэлмэри хэгдээгүй. «Межколхозстрой» управлени тус барилгые эхилһэн юм. Теэд тэрэмнай манай ведомствын эмхи зургаан бэшэ ха юм даа. Тиигээд лэ подрядчигай «алдагдаһанһаа» хойшо нилээд ехэ саарһан бэшэгдээ, зүгөөр мастерскойгүй байһаарбди. Мүнөө, техническэ мэргэжэлэй училищинуудай материально-техническэ үндэһые һайжаруулгын хэрэгтэ айхабтар ехэ анхаралай хандуулагдажа байһан сагта, энэ асуудалшье зүб мүрөөрөө шиидхэгдэхэ гэжэ найданабди.

Байн училищиимнай бааза улам һайжарха, үргэдэхэ. Энээндэ бидэндэ ямаршье һэжэг түрэнэгүй. Һурагшадтаа гол мэргэжэлэйнь хажуугаар хоёрдохи — барилгашадай, штукатуршэрдэгшэдэй, газоэлектрогагнуургшадай мэргэжэл олгожо эхилээбди. Саашадаа энэ хэрэгээ бүри үргэдхэхэ һанаан бии. Һургуулинуудтай, базова предприятинуудтаа улам нягтаар харилсан хүдэлдэг болоно, байн училищи һургуули хоёрой хамтын бааза бии болгохо тухай бодомжолнобди. Тэндэ үхибүүд 5-дахи—6-дахи классуудһаа эхилжэ, хэдэн мэргэжэлтэй танилсаха болоно. Тиибэл, һургуулияа дүүргэжэ гаратараа, ямар нэгэн мэргэжэл шэлэжэ абаха аргатай болохол. Магад, манай училищида, танил болоһон мастернуудтаа, багшанартаа һурахаяа ерэхэ аалам. Тиихэдэнь бидэ тон ехээр баясан угтахабди!

А. ТИГАНОВ,
Гусиноозёрскын 3-дахи СПТУ-гай директор, РСФСР-эй техническэ мэргэжэлэй һуралсалай отличник.

ДЕПУТАТ — АРАДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭ

БЭРХЭЛ ХҮН ДАА

Хүхэ ногооной халюуржа, хүхы шубуунай донгодожо байһан саг бэлэй. Энэл үедэ хүдөө зон адууһа малдаа шэнэхэн ногооной шэмэ шүүһэ эдюулжэ тэнхээдэг...

Мэгжын үндэрэй боорёор, тэрэнэй үбэртэхи Булган Талын дундуур хонидой олон отаранууд үбэлжэдэг юм. Энэ үндэр арангын оройдо ягаахан ододой гэрэлээ сасаруулан байхань холоһоо харагдажа байдаг. Һүнгэшадай захяагаар энэ телевизионно ретранслятор бодхоогдоо юм. Эндэхид үнгэтэ телевидени хаража урмашаһаар үнинэй.

...Бидэ нэгэтэ ажалайнгаа хэрэгээр Амгаланта нютагаар ябахадаа, улаан үнгэтэй «Москвич» машинаар урдаһаамнай ерэһэн хүнтэй уулзабабди.

— Мүнөө үдэшэ Георгиевскда ажалшадай суглаан зарлагдаба. Аргатай һаа, тэндэ байлсыт, — гэжэ тэрэмнай уриба.

Суглаанай президиумдэ һуугшадай дунда бууралтажа захалһан толгойтой, урихан шарайтай үбсүүндээ хэдэн орден, медальнуудай лентэнүүдые зүүһэн хүн илгаран харагдана. Тэрэ суглаае хүтэлбэрилбэ. Энэмнай Ашангын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Базар-Сада Насынович Бадмаев гээшэ.

Архидажа, зайгуултажа ажалдаа гарадаггүй, хамтын ажалда хохидол һаад үшаруулдаг хэдэн «хүйхэрнүүд» зоной урда зогсобо.

Суглаанай түрүүлэгшэ тэдэндэ шанга асуудалнуудые табина, саашадаа сохом заһарха тушаа үгыень абана.

Иигэжэ Соведэй гүйсэдком, Ашангада, Амгалантада болон бусад һуурин тосхонуудта хүдөөгэй хүн зоной хамтын суглаануудые үнгэргэжэ, шухала асуудалнуудые зүбшэдэг гуримтай болоһоор үнинэй. Энээниие гол түлэб сомсоведэй түрүүлэгшэ һүхэр Бадмаев зарладаг юм.

Базар-Сада Насынович олон жэлэй туршада пропагандистаар ажаллана. Энэ хүндэтэй ба харюусалгатай партийна даабариие олон жэлдэ һайнаар дүүргэжэ яаһанайнгаа түлөө ленинскэ Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай. Тэрэ райкомой пленум гү, али районно Соведэй сессиин хүдэлмэридэ хабаадажа үгэ хэлэхэдээ, хамтаараа шиидхэхэ, шухала удха шанартай хэрэгүүд тушаа һонирхолтой ба тодорхой дурадхалнуудые оруулдаг, һонор һэргэлэн бодолтой хүн юм. Өөрөө эрдэмтэ-зоотехник мэргэжэлтэй. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Ехэ дайнай үедэ арбаадхан наһатай Базар-Сада Улаан-Үдын интернат-һургуулиин арбадахи класста һуража ябаа һэн. Удангүй 1943 оной эхеэр Совет Армида татагдаад, младша командирнуудай богони болзорой курс дүүргэбэ. Удаань Горький, Воронеж, Калинин городуудые дамжажа, Белорусска нэгэдэхи фронтдо эльгээгдэбэ. Тэндэ ахалагша сержант Базар-Сада Насынович нэгэдэхи стрелково дивизиин, нэгэдэхи ротын дүрбэдэхи взводой командирай түһалагшаар томилогдожо, хатуу шангахан байлдаануудта хабаадалсаа. Тиигэжэ ябатараа Баруун Белоруссиин Песочная тосхон шадар 1944 оной эхеэр зүүн мүрөө ехээр шархатажа, Чернигов хотын госпитальда удаан аргалуулха баатай болоо һэн. Тэрэ байлдаан дээрэ эрэлхэг зориг харуулһанайнгаа түлөө «Дайшалхы габьяагай түлөө», «Шэн зоригой түлөө», «Кенигсбергые сүйдлэһэнэй түлөө» гэһэн медальнуудаар шагнагданхай. Мүн тэрэ «Ажалай шэн габьяагай түлөө» медальда хүртэһэн.

Базар-Сада Насыновичэй хүтэлбэрилдэг Ашангын сомоной Совет республикын нютагай Соведүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ түрүүлжэ, КПСС-эй обкомой болон Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаһан байна. Тус сомоной Совет Хориин районой «Георгиевский» совхозой ажал хэрэгүүдтэ горитой нүлөөлдэг.

Мүнөө ниитын малай үбэлжэлгын тон харюусалгатай хаһа сагта сомоной Соведэй гүйсэдком урдынхидаал адли холын гүүртэ болон отарануудай малшадые ажаһуудалай худалдаа наймаанай, соёлой болон медицинын талаар хангаха асуудалнуудые ходо хинажа, эмхидхэжэ байна.

Ж. БАДМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б-С. Н. Бадмаев.

...А-гай «ХИМИГҮҮДЭЙ» АЮУЛТА ТҮСЭБҮҮД

...оной октябриин нэ... ...эхилһэн Пентагоной ... финансова жэлэй ...дотор тусхай нэгэ ...и. Рейганэй захир... ...уршалгаар тэрэ ста... ...55 миллион доллар ...гдэнхэй. Энэ хадаа ...Штадуудта бинарна ... зэбсэг бүтээн гар... ...рэгтэ һомологдоһон ...хэмжээн болоно. То... ...н хэлэбэл, «Бигай» ...бомбо ба артилле... ...155 миллиметрово ...снаряд соо хэгдэхэ ...үйл мүн. Америка ... хэлэдэгэй ёһоор... ...ын шобхо орой» ...эртэ хүрэнхэй. Хи... ...дайнда бэлдэжэ оро... ...ингтон ойрын табан ...ошада энэ аюулта ...обаһаа дээшэ милли... ...ар гаргашалхаар тү... ...Энэ ехэ хэмжээнэй ...іери США-гай сэрэ... ...ческэ зэбсэгүүдые ...хубилгаха хэрэгтэ, ...ии байһан химическэ ...гурба миллион хэһэн ...е табан миллиондо ...зорилгодо гаргаша... ... хараалагдана. Эн... ...икан сэрэгэйхидэй ...бишалхы бэлэн бари... ...ан хорото зүйлнүү... ...өөсэ бүхы хүн түрэл... ...хэдэн дахин үгы хэхэ ... хүрэхэ хэмжээтэй

...то Штадуудта буу ...ые бүхыдэнь олошо... ...эһэн хүсэлэн орол... ... химическэ хорото ... нөөсэ аюултай ...арьбадхагдажа байна. ...ай һанамжын ёһоор, ...ческэ «МХ» ба «Трайдент» түхэлэй ракетэнүүдтэй уһан доогуур ябадаг ракетоносецуудай, стратегическэ авиаци ба замбуулинһаа сохилто хэхэ хэрэгсэлнүүдтэй хамтадань химическэ зэбсэгүүдые хэрэглэхэ аргатай байбал, Холбоото Штадууд сэрэгэй хүсэнэй талаар булюу байдалтай боложо, бүхы дэлхэйе эзэмдэн зонхилхо болоно. Химическэ зэбсэгүүдынь добтолхы операцинуудта, түрүүшын сохилтодо хэрэглэгдэхээр хараалагдаһан хадаа стратегическэ удха шанартай болоно. Иигэжэ Вашингтоной мэдэлдэ үгтэһэн бинарна химическэ зэбсэг хадаа уласхоорондын шахардуу шанга байдалые улам доройтуулха баһа нэгэ эрхэ нүхэсэл болоно.

Бинарна химическэ һомонуудай онсо илгаань юуб гэхэдэ, хорогүй гэхэ гү, али хоро багатай хоёр зүйлһөө бүридүүлэгдэнэ. Тэдэнь ами аминдаа контейнер соо хэгдэһэн, теэд снаряд гү, али бомбын ниидэжэ ябаха үедэ тэдэ зүйлнүүдынь холилдон нэгэдэжэ, айхабтар шанга хүсэтэй хорото зүйл болодог байха юм. Эдэ зүйлнүүдынь амиды бүхы юумэ, тэрэ тоодо хүн зониие үгы хэхэ ябадалда зорюулагдана. Хоёр ондоо тэдэ зүйлнүүдынь холисолдоогүй байхадаа огто аюулгүй байһан тула хилын саана байһан сэрэгэй объектнүүдтэ нюусаар абаашаха арга олгоно. Мүнөө США-гай химическэ зэбсэгүүдэй нөөсын арбанай нэгэ хуби Европодо — ФРГ, Англи ба Италида асарагданхай. Тэрэшэлэн Атлантикын ба Дундада далайн уудамаар тамаржа ябадаг американ корабльнуудта тэрэ зэбсэг тодхогдонхой юм. Химическэ зэбсэгүүдые Европодо, илангаяа ФРГ-дэ асархадаа Вашингтон, нэгэн талаһаа, тэрэ аюулта зэбсэгээ социалис оронуудай хилэнүүдтэ дүтэ болгоно. Нүгөөдэ талаһаа—өөһэдынгөө союзнигуудые харюугай сохилто доро оруулна. «НАТО рипорт» гэжэ бюллетениин мэдээсэһэнэй ёһоор, «НАТО-гай Европодохи нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй верховно главнокомандалагша генерал Б. Роджерс гэгшэ союзнигуудтаа шанга баалалта хэжэ байгаад, хэрбээ дайнай тулалдаачуудай боложо захалаа һаа, газар дээрэнь химическэ зэбсэг хэрэглэхэ ябадалда тэдэнэй зүбшөөлөө үгэхэ эрилтэ табина».

Женевскэ конференци дээрэ делегадуудайнь химическэ зэбсэгүүдэй бүтээлгэ хорихо ба бии байһан нөөсыень усадхаха тухай уласхоорондын ерээдүйн конвенци баталха статьяе бүридүүлгэдэ орожо байһан үедэ Рейганэй захиргаан химическэ зэбсэгүүдые, национальна программынгаа онсо шухала нэгэ хуби болгон соносхоод, бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна. Дэлхэйн гүрэнүүдэй диилэнхи олонойнь һайшаан дэмжэжэ байһан тиимэ конвенци Вашингтоной хүсэл эрмэлзэлдэ огто тааралданагүй, ушарынь гэхэдэ, тэрэнэй зээрхэн зонхилгодо һаад ушаруулха байна ха юм. Тиимэл хадань тэрэ хөөрэлдөөнүүд дээрэ һаад түбэг тохёолдуулха арга бэдэрнэ. Советскэ Союз зээрхэг түримхэй дайнда бэлдэнэ, сэрэгэй хүсэнэй талаар «США гээгдэлдэ оронхой» гэһэн худал хуурмаг үгэ хүүр тараана, олониитын һанамжые али болохоор төөрюулхые оролдоно. Бүгэдэндэ мэдээжэ болоһоной ёһоор, энэ онол аргань шэнэ бэшэ ааб даа: урдань хуурмаг ябуулгануудынь, илангаяа ядерна зэбсэгүүдэй талаар, нэгэтэ бэшэ элиршэлэгдэһэн байха.

Энэ мэтын хуурмаг халхабша урдаа бараад, США бинарна химическэ зэбсэг бүтээн гаргалгада бэлэдхэлээ үргэн далайсатайгаар ябуулжа байна. Энэ зорилгоор Пайн-Блафф хотодо (Арканзас штат) тусхай завод баригдажа дүүрэнхэй. Тэрэ заводой үйлэдбэриин жэлэй хүсэн бинарна химическэ хоротой 70 мянган артснаряд ба авиабомбо гаргаха гэжэ тодорхойлогдоһон байха юм. Мүнөө үеын химическэ хоро гаргаха тусхай үйлэдбэритэй 15 завод баригдажа дүүргэгдээд, ямаршье сагта хүдэлгэгдэхөөр бэлэн болгогдоод, саг зуураар консервацида табяатай байдаг.

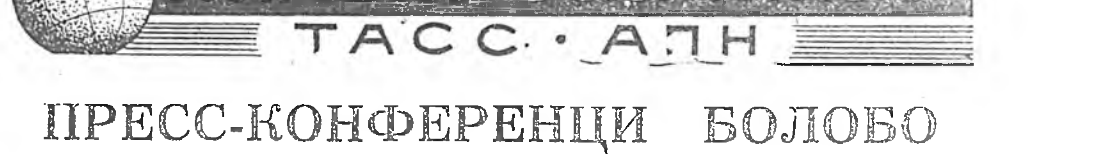
Вашингтоной аюул ехэтэ түсэбүүд дэлхэйн олониитын һанаае ехээр зобооно. Тиимэ байдал Холбоото Штадуудта өөһэдтэншье мэдэрэгдэһээр. Жэшээнь, гадаадын хэрэгүүдэй талаар түлөөлэгшэдэй палатын комитедэй түрүүлэгшэ Д. Фэссел гэгшэ иигэжэ мэдүүлээ: «Нервно-параличаар ами табюулдаг бинарна химическэ холисоор США-гай химическэ зэбсэгүүдээ шэнэлэн хубилгаха шиидхэбэри хадаа дэлхэй дээрэ химическэ зэбсэгэй таран дэлгэрэлгэдэ хаалта байһан сэрэгэй, техническэ, политическэ талаар хизаарлалтануудые һалгааха байна». Энээнэй орондо Холбоото Штадууд химическэ зэбсэгүүдые бүтээн гаргаха ябадалые гүйсэд дүүрэнээр хорихо тухай бүгэдэ ниитын хэлсээ баталха ябадал түйлаха байгаа гэжэ тэрэ конгрессмен заагаа.

Социалис бусад оронуудтай хамта Советскэ Союз энэ дэлхэй дээрэ химическэ зэбсэг хадагалха газар олдохо ёһогүй байгаа гэжэ тоолоно. Эдэ зэбсэгүүдые бүтээн гаргалга ба тараан тодхолго зогсоогдожо, бии байһан бүхы нөөсэнь үгы хэгдэхэ ёһотой. Европые химическэ зэбсэгһээ сүлөөлхэ тухай Варшавска Договорто ородог гүрэнүүдэй 1983 оной январьда хэһэн дурадхал энэ талаар айхабтар шухала алхам байһан. Түбэй Европодо химическэ зэбсэгһээ сүлөө зоно байгуулха хараа шэглэлтэй эдэбхи үүсхэлтэйгээр ГДР ба ЧССР-эй правительствэнүүд ФРГ-гэй правительствада һаяхан хандаа лэн. Тэрэ үүсхэлыень али болохоор дэмжэжэ, хэрбээ Холбоото Штадуудай баһал тиимэ юумэ хээд байгаа гээшэ һаань, тэрэ зонын хуулита зохэ байдалые найдабаритай болгохо ба хүндэлхөөр бэлэн байһан тухайгаа Советскэ Союз мэдүүлһэн байна.

Холбоото Штадуудта бинарна химическэ зэбсэг гаргалгада бэлдэлгэ ба тэрэниие Европодо тараан тодхолго хадаа дэлхэйн хүн түрэлтэнэй урда үзэгдөөгүй муухай гэмтэ ябуулга мүн болоно. Вашингтоной энэ аюулта түсэб таһалдуулагдаха ёһотой.

Ю. РОМАНЦОВ,
(ТАСС).

...ЖИТОВ бэлдэбэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТАСС · АПН

ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ БОЛОБО

БРЮССЕЛЬ. Ядерна буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудалнуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Мэдүүлгэ дотор оруулагдаһан абаралгын үргэн ехэ, тодорхой түсэб болоно гэжэ Бельгиин парламентын гадаадын хэрэгүүдэй талаар комиссиин уряалаар Брюссельдэ ерээд байһан СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент, СССР-эй Верховно Соведэй депутат академик Е. П. Велихов эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ тэмдэглээ.

Энэ түсэбые бэелүүлхын тула ядерна буу зэбсэгтэй бүхы гүрэнүүдэй һайн хүсэл эрмэлзэл, ядерна зэбсэг усадхаха гэһэн тэдэнэй политическэ хараа бодол шухала хэрэгтэй байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Замбуулинай дайдые али бухы буу зэбсэгһээ сүлөө байлгаха гээшэ совет түсэбэй гол удха болоно. Энэнь юун гэһэн удхатайб гэхэдэ, США «одото дайн байлдаануудай» программая бэелүүлгэһээ арсаха ёһотой. Ушарынь гэбэл, тэрэниие бэелүүлгэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха ябадалые буруу һүргэхэ, бүхы түхэлэй зэбсэг хэрэгсэлнүүдые замбуулинай дайдада гаргаха харгы замые хааха байна.

Совет дурадхалнууд хадаа буу зэбсэгүүдые гансал тоогойнь бэшэ, харин шанарайнь талаар хорооохо гэһэн удхатай гэжэ эрдэмтэ корреспондентнүүдэй асуудалнуудай нэгэндэ харюусахадаа хэлэбэ. Энэ хадаа уласхоорондын байдалые гуримшуулан һайжаруулха ёһотойл түсэб болоно. Мүнөө хүн түрэлтэн харгын бэлшэр дээрэ хүрэжэ ерээд байнхай. Тэдэнэй ямар хараа шэглэл шэлэһэнһээ бүхы юумэн дулдыдаха бшуу. Ядерна туршалгануудые бүгэдэ ниитээрээ болюулха гээшэ энэ талаар хэгдэһэн шухала алхам болохо зэргэтэй. Али бүхы ядерна тэһэлэлгэнүүдые болюулха гэһэн совет шиидхэбэридэ США хамжан ниилэхэ аабза гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлнэбди.

Бельгиин парламентын гадаадын хэрэгүүдэй талаар комиссиин гэшүүдтэй Е. П. Велихов уулзаба.

АРАДАЙ СУГЛААНАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ СЕССИ

СОФИ. НРБ-гэй Арадай суглаанай ээлжээтэ сесси эндэ болобо. БКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ, НРБ-гэй Гүрэнэй Совет болон правительство, бүхы болгар арад КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Мэдүүлгые халуунаар һайшаана, бүримүһэн дэмжэнэ гэжэ тэмдэглээ. Ядерна дайнай аюул руу түби дэлхэйе түлхихые һэдэгшэдые арадуудай хүсэл эрмэлзэлэй зогсоожо шадаха байһанда манай этигэл найдалые Мэдүүлгэ дотор табигдаһан дурадхалнууд улам батадхана. СССР-эй эдэбхи үүсхэлнүүд социализмын хүсэндэ, эб найрамдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын ерээдүйдэ манай этигэл найдалые бэхижүүлнэ.

Совет хүтэлбэрилэгшын Мэдүүлгэ хадаа түүхэтэ удха шанартай документ болоно гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Ушарынь юуб гэхэдэ, ядерна буу зэбсэгые усадхаха, ядерна дайнай аюулһаа хүн түрэлтэниие сүлөөлхэ гэһэн тодорхой зорилго тэрээн дотор табигдаа бшуу. Амгалан тайбан оршон байдалда хүн түрэлтэндэ XXI зуун жэлые угтаха арга энэ Мэдүүлгэ олгохо байна. Иимэ зорилгонь бэелүүлэгдэмээр. Тэрэ бүхы хүнүүдэй үндэһэн ашаа туһада харюусана. М. С. Горбачевой Мэдүүлгэ эб найрамдалые хамгаалха талаар юрэнхы найдуулгануудые эринэ бэшэ, харин тодорхой үйлэ хэрэгүүдые дурадхана бшуу.

Ленинэй суртал һургаалай һүр хүсэтэй байһые манай, коммунис суртал һургаалнуудай энэрхы һайхан шэнжые, коммунистнуудай үгэ хүүр болон ажал хэрэгүүдэй бата нэгэдэлтэй байһые энэ зориг бадаруулма программа шэнэ хүсэтэйгөөр харуулна гэжэ социалис Болгариин эрхэтэд омогорхон баясана гэжэ Т. Живков мэдүүлбэ.

НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведтэ болоһон зарим хубилалтанууд тухай шиидхэбэри сесси дээрэ баталагдан абтаа.

КОМИССИИН ЗАСЕДАНИ

ЖЕНЕВЭ. Буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй комиссиин заседани ВСМ-эй президент Р. Чандрын түрүүлэлгэ доро эндэ боложо байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой январиин 15-да хэһэн Мэдүүлгэ дотор найруулагдаһан эб найрамдалта үүсхэлнүүдэй үндэһөөр ядерна буу зэбсэгүүдые зайсуулан сараха, ядерна зэбсэг гаргалгые болюулха асуудалнуудые тэрээндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэнэ. Эб найрамдал хангахын түлөө, хаа хаанагүй ядерна буу зэбсэгүүдые бүрин хүсэдөөр усадхахын түлөө уласхоорондын олониитын тэмсэлые эдэбхижүүлхэ хэмжээнүүдые комитет мүн лэ хараалха юм.

САН-МАРИНЫН ПАРТИИН II СЪЕЗД

САН-МАРИНО. Сан-Маринын Компартиин II съезд эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Съезд дээрэ баталагдан абтаһан түгэсхэлэй тогтоол соо совет-американ дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй Женевэдэ болоһон уулзалгын дүнгүүдтэ үндэр сэгнэлтэ үгтэнэ, һүүлэй үедэ Советскэ Союзай гаргаһан гадаадын политическэ үүсхэлнүүд бүтэмжэтэй һайн шэнжэ шанартай байгаа гэжэ тэмдэглэгдэнэ. Замбуулинай дайдада буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргаха гэһэн американ программые съездын делегадууд эрид буруушаагаа. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэрэ буу зэбсэгүүдые бүтээлгые тон шэнэ аюултай шатада гаргаха байна гэжэ тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Эрменеджильдо Гаспарони Компартиин хүндэтэ түрүүлэгшээр дахинаа һунгагдаба. Джильберто Гъотти Генеральна секретаряар һунгагдаа.

ХҮДЭЛМЭРЕЭ ДҮҮРГЭБЭ

ЯУНДЕ. Түбэй Африкын оронуудай гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонорой конференци эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Тэрээндэ хабаадагшад түгэсхэлэй коммюнике баталан абахадаа, дэлхэйн экономическа доройтон уналгын Африкын хүгжэлтэдэ ехэ уршаг тойбо татажа байһандань, гүнзэгы сэдьхэлһээ һанаагаа зобожо байһанаа мэдүүлээ. Эдэ оронууд гадаадын гүрэнүүдтэ ехэ үри шэритэй болоно, баруунай оронуудтай худалдаа наймаанай харилсаанинь муудана гэжэ тэдэнэр онсо анхаралаа хандуулба.

Түбэй Африкын оронуудай гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонор ЮАР-ай расис захиргаанай бэелүүлжэ байдаг апартеидэй политикые эрид буруушаагаад, эрхэ сүлөөтэй болохын түлөө тэмсэлдэнь Урда Африкын арадуудтай һаналаа нэгэдэнги байһанаа мэдүүлээ. ООН-ой Аюулгүйн Соведэй 435-дахи тогтоолтой зохилдуулан, Намибида бэеэ дааһан байдал олгохые шиидэнхэй байһанаа батална.

АРХИ—АМИ НАҺАНАЙ ДАЙСАН

ЭЛҮҮР ЭНХЭ АЖАҺУУДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

«Архидалга ба алкоголизмые зайсуулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой гараһаар долоон һара үлүүтэй болобо. Энэ болзор соо яһала ехэ юумэн хэгдээ. Орон соомнай архи уулган ба алкогольтай унда үйлэдбэрилгэ нилээд доошолоо. Ажалай журам эли бодо һайжараа. Архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэл хаа хаанагүй үргэноор дэлгэрнэ. Һайн дуранай бүлгэмүүд эмхидхэгдэнэ.

Архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэхэ һайн дуранай бүлгэмэй Буряадай республиканска совет, правлени бии болгогдонхой. Тус соведэй зорилго, уялга ба үүргэ тухай һонирхоһон асуудалтай бэшэгүүд редакцида олон ерэнэ. Тиимэһээ Буряадай республиканска соведэй инструктор **Д. ЦЫРЕНОВЫЕ** тус соведэй болон правлениин хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэхыень гуйһан байнабди.

Архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэгшэдэй зэргэнүүд бүхы орон соохидомнай адли Буряадтамнай үдэрһөө үдэртэ олошорно. Энэ хүдэлөөнэй амжалтатай хүгжэхын тула архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэхэ һайн дуранай бүлгэмэй республиканска, городской болон районно 25 совет республика соомнай бии болгогдоод байна.

Бүхэсоюзна иимэ бүлгэмэй Уставай үндэһөөр, 18 наһа гүйсэһэн, ниитын ажалда ба гэр байдалдаа жэшээтэ һайн жаяг журамтай СССР-эй эрхэтэн бүхэн тус бүлгэмэй гэшүүн болохо аргатай юм. Предприяти, барилга, колхоз, совхоз, эмхи зургаан, һуралсалай газар гэхэ мэтын эмхиин хамтын суглаан дээрэ энээндэ орохо дуратай хүнэй үгэһэн мэдүүлгын үндэһөөр бүлгэмэй гэшүүндэ абалга үнгэрдэг юм. Бүлгэмэй гэшүүн болоһон хүндэ гэшүүнэй билет барюулагдажа, энгэрэй тэмдэг зүүлгэгдэхэ ёһотой.

Архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэхэ бүлгэмэй эхин эмхинүүдые байгуулха хүдэлмэри республика соо үргэноор эхилэнхэй. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын оньһожоруулагдамал шэлэй, Тимлюйн асбоцементнэ зүйлнүүдэй заводуудта, Бэшүүрэй совхоздо, Хориин райондо эхин эмхинүүд бии болгогдоо юм. Хориин районда миил 20 үдэрэй хугасаа соо 1000 гаран гэшүүдтэй 36 эхин эмхи эмхидхэгдээ.

Эхин эмхиин хүдэлмэриин үдэрһөө үдэртэ эрхилэгдэжэ байхынь тулада түрүүлэгшэ, секретарь, казначей гурбан нэмэл аргаар һунгагдадаг. 50 болон 50 гаран хүнһөө бүридэһэн эхин эмхинүүд хүтэлбэрилхы бүлэг (бюро) һунгана.

Бүлгэмэй эхин эмхинүүд архидалга болон алкоголизмые зайсуулха хэмжээнүүдые хараалха талаар хүдэлмэриеэ коллективэйнгээ политическэ, социально-экономическа ба хүмүүжүүлхы зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулха, бүлгэмэйнгөө территориальна соведэй болон профсоюзай комитедэй хүтэлбэри доро бэелүүлхэ ёһотой юм.

Эхин эмхиин хамтын суглаан жэлдээ хоёрһоо үсөөн бэшэ дахин зарлагдаха заабаритай. 1985 оной декабрь һарада тус бүлгэмэй городской, районно соведүүдэй секретарьнарай суглаан-семинар дээрэ эхин эмхинүүдэй хүдэлмэри тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ һэн.

Архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэхэ эмхиин бүхы ажал ябуулгань Бүхэсоюзна бүлгэмэй Түбэй Соведэй хүтэлбэри доро бэелүүлэгдэдэг. Харин республиканска соведынь юу хэдэг юм гэхэдэ, архидалга ба алкоголизмтай тэмсэхэ талаар хүдэлмэриие бодото байдал дээрэнь шэнжэлхэ, бүридхэхэ хэрэгтэ хабаадажа, республика соогоо архидалгагүй байдалые батадхахын түлөө оролдодог, архидалгатай тэмсэхэ хүдэлөөндэ хабаадаха кадрнуудые бэлдэхэ, орон болон республика соо энэ талаар бии байһан дүй дүршэлые дэмжэхэ ба дэлгэрүүлхэ, методическа болон мэдээсэлэй заабариин материалнуудые зохёохо, ажалаар заһан һайжаруулгын профилактори, наркологическа диспансер болон кабинедүүдтэй нягта холбоотойгоор ажалаа эрхилдэг байха ушартай юм.

«Архидалга ба алкоголизмые зайсуулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бэелүүлэн, соведэй болон бүлгэмэй гэшүүд архидаха ябадалтай эбсэшэгүй тэмсэл хэнэ. Гансахан Улаан-Үдэ городто алкоголизмын аюул тухай тематикаар 16 лектори хүдэлнэ. Тэдэнь 1100 гаран шагнагшые хангаад байна. Гадна республикымнай бүхы районуудта «Архидалгагүй байдал — ажабайдалай ёһо гурим» гэһэн лекторинууд хүдэлдэг болонхой.

Архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэгшэдэй бүлгэмэй үүсхэлээр республика соомнай архи хэрэглэнгүй үнгэрдэг һайн һайхан заншалнууд дэлгэрнэ. Жэшээлхэдэ, 1985 оной декабрьда Бэшүүрэй совхоздо эмхидхэгдэһэн эхин эмхидэ 52 гэшүүн тоологдожо байгаа. Тэдэнэй 27-ниинь коммунист, 17-ниинь комсомолшууд. Бүлгэмэй гэшүүд олоной хабаадалгатай түрэ, найр хэхэдээ, архи оройдоошье уухагүйбди гэһэн хуули гаргаба. Январиин 10-да Шэбэртэ һууринда болоһон Цыден Батуев Чимитсо Шоймполова хоёрой түрэ ямаршье архигүйгөөр, хүхюу баяртайгаар үнгэржэ, олондо һайшаагдаһан байха юм. Тиихэдэ Д. Банзаровай нэрэмжэтэ институдай биолого-химиин факультедэй 151-дэхи бүлэг, Зүүн Сибириин технологическа институдай хоёр бүлэг студентнэр архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэдэг бүлэгүүд болоһон тухайгаа соносхоһон байна. Эгээл иимэ зорилготой бүлэгүүд Зүүн Сибириин соёлой институдта эмхидхэгдэжэ байна. Һайн һайхан эдэ үүсхэлнүүд, хаа хаанагүй гансал дэмжэгдэнэ бшуу.

Улаан-Үдын шэлэй заводой бүлгэмэй эхин эмхиин гэшүүд архидалгатай ба алкоголизмтай шанга тэмсэл ябуулха зуураа, түрүүшын ондо хубиин жэшээгэй хүсые үргэноор хэрэглэхэ тухай шиидхэбэри абаа гэхэ гү, али иимэ гурбан дүрим баталаа: өөһэдөө архи амандаашье хэхэгүй, архяар хүниие хүндэлхэгүй, хүдэлжэ байһан ажалша коллектив соогоо архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэлые дэмжэхэ, дэлгэрүүлхэ гэхэ мэтэ. Эдэ бүгэдэеэ бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада бүлгэмэй гэшүүд хүн зоной дунда лекцинүүдые уншана, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Хүн зоной сүлөө сагые эмхитэй зохидоор эмхидхэхэ талаар бүлгэмэй гэшүүдэй урда ехэ зорилгонууд табигдана. Илангаяа залуушуулай сүлөө саг эдэбхитэй һайнаар үнгэрхэ ёһотой. Энэ талаар зүб мүрөөр хүдэлжэ эхилһэн залуушуулай кафе, баарнуудые дурдабал, Улаан-Үдын 18-дахи кварталай баар, «Современник» гэжэ кафе, Хяагта городой кафе, Новоильинскын «Тэрэнги» гэжэ кафе болоно. Эндэ алкогольтай унда оройдоошье худалдагдадаггүй юм. тэндэ суглараһан басагад, хүбүүд зохидоор амараад бусадаг байна. Тиихэдэ хүнүүдэй һонирхолой талые хаража эмхидхэгдэһэн клубууд, жэшээлхэдэ, «Татарский ключ» һууринай «Горняк», Уланхаанай совхозой залуу гэр бүлэнэрэй «Ровесник», Мухар-Шэбэр һууриндахи клубуудта хүнүүд олоороо ябажа эхилэнхэй.

Тус бүлгэмэй гол зорилгонууд ямар бэ гэхэдэ, «Архидалга ба алкоголизмые зайсуулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые, «Архидалга ба алкоголизмые зайсуулха, архи нэрэлгые усадхаха хэмжээнүүд тухай», СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые, «Архидалга ба алкоголизмда эсэргүү тэмсэлые шангадхаха, архи нэрэлгые усадхаха хэмжээнүүд тухай» РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые бэелүүлгые, абтаһан хэмжээнүүдэй хэр дүүргэгдэжэ байһаниие хинаха асуудал болоно.

Бүхы гэшүүдэй зохёохы, эдэбхи үүсхэлтэ ажалай үндэһэн дээрэ бүлгэм хүдэлмэриеэ ябуулха ёһотой юм гэжэ архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэгшэдэй һайн дуранай Бүхэсоюзна бүлгэмэй устав соо хэлэгдэнэ. Тиимэһээ бүлгэмэй эхин эмхи заабол юрын, мэдээжэ аргануудые хэрэглэхэ бэшэ, мүн коллективэйнгээ гэшүүдэй дунда таарама, онсо аргануудые бэдэржэ, хэрэглэхэ болоно.

Бүлгэмэй гэшүүн боложо ороһон хүн 1 түхэриг, жэл бүхэндэ 1 түхэригэй хэмжээнэй түлбэри түлэдэг байха. Харин һурагшад, студентнүүд, пенсионернүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд 20 мүнгэнэй взнос түлэхэ. Эдэ бүгэдэһөө сууглараһан мүнгэн зөөри алкоголь гээшын хорото хойшолон тухай ойлгуулламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ, кадрнуудые һургаха, эдэбхитэдые олон болгохын түлөө хүдэлөөндэ гаргашалагдадаг юм.

«Архидалгагүй байдал ба соёл» («Трезвость и культура») гэһэн шэнэ журналда захил үргэлжэлһөөр. Үргэн олон уншагшадта зорюулагдаһан энэ журнал элүүр энхэ, архидалгагүй ажаһуудалай түлөө тэмсэдэг хүнүүдтэ һайн зүбшэл заабари үгэхэ зэргэтэй.

Архидалга болон алкоголизмые зайсуулха талаар абаһан парти, правительствымнай хэмжээнүүд манай республикын ажалшадай дунда үргэноор, эдэбхитэйгээр дэмжэгдэн һайшаагдана гээшэ. Тэрэнэй хүсэн бишыхаашье бууранагүй, ниитын болон бүлгэмэй эхин эмхинүүдэй эдэбхитэдэй эбсэшэгүй хүдэлмэриин ашаар үргэн харгыда орохо ёһотой.

Кабанскын районой Хандала нютагта дала гаража ябаһан набтаршаг бэетэй, дару номгон зантай үбгэжөөл—Борис Егорович Буханаев ажаһуудаг юм. Тэрэ 1940 ондо сэрэгэй уялгата албанда татагдаһан байгаа.

Тэрэнэй үетэн нүхэдтэйгөө жэл шахуу алба хээд байтар Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилээ бэлэй. Залуу танкист дайнай түрүүшын үдэрнүүдһээ Волжско, Карельскэ фронтнуудта алба хээ юм. 1942 оной хабарһаа эхилээд, Ленинград хото шадар фашистнар хэрээгы шанга добтолго хэжэ, бүхы хүсөө хаяа бэлэй. Энэ яаха аргагүй шанга тулалдаанда онсо шалгараһан суута 59-дэхи армиин сэрэгшэдэй дунда Буряад нютагай хүбүүдэй нэгэн Борис Егорович Совет оронойнгоо аха дүү олон яһатанай хүбүүдтэй суг хамта фашистнарай урдаһаа улаан шуһаа адхан тулалдаа. Нютагаймнай хүбүүн Ленинградай блокадын 900 хоногой туршада олон тулалдаануудта хабаадалсаһан юм.

Б. Е. Буханаев һүүлэй үедэ ротые даажа абаһан байгаа. Мүноо тэрэнэй үбсүүндэ Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын дайнай I шатын, Улаан Одоной гурбан орден, долоон медаль ялардаг. Дайнай ветеран хоёр дахин хүндөөр шархатаһан байгаа. Мүноо нүхэр Буханаев сарюун хүнгэн, аша гушанараа үргэлсэжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Е. Буханаев.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

Нютаг нютагай һонин

МЭРГЭЖЭЛ ДЭЭШЭЛҮҮЛЭГДЭНЭ

Республика доторнай хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабариие шалгаха зорилготой конкурснууд улам олоор үнгэргэгдэнэ. Иимэ мүрысөөнэй ашаар тэдэнэй мэргэжэл дээшэлүүлэгдэнэ.

Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгашадай дунда һаяхан һонирхолтой конкурснууд эмхидхэгдээ. Гагнуургшад болон шулуушад мэргэжэл шадабаряа туршалсан мүрысэбэ. Гагнууршад нэн түрүүн түргөөр, шанартайгаар ажаллахын түлөө шалгалта бариһан байгаа. Барилга-хабсаралгын 4-дэхи управлениин түмэр шэрэгшэ М. Д. Кожевников даалгагдаһан хүдэлмэриие хамагһаа түргөөр, һайнаар хэбэ. Тиигэжэ «Эрхим тагнуулшан» гэһэн лентэ болон Хүндэлэлэй грамота тэрээндэ барюулагдаа.

Гадна «Востокэнергомонтаж» управлениин электро-гагнууршан С. В. Нисников, Ю. Г. Ратушный гэгшэд эрхим шанартайгаар ажалаа бүтээһэнэй түлөө, мүн эрхим һайн теоретическэ бэлэдхэлтэй байһанай түлөө тусхай шангуудта хүртэбэ. Энэ конкурс дээрэ Ратушный эгээл залууниинь байба гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй. ВЛКСМ-эй Гусиноозерскын горком тэрэниие «Табан жэлэй залуу гвардеец» гэһэн тэмдэгээр шагнаһан байна.

Барилга дээрэ шулуушадай конкурс үнгэргэгдэжэ, А. Н. Бакирова «Эрхим бэрхэ шулуушан» гэжэ мэдэрэгдээ.

Конкурсдо илагшад республиканска мүрысөөнүүдтэ хабаадаха юм.

Р-Ц. ЛХАМАЕВ.

АГНУУРИИН ХАҺА ДҮҮРЭЭДҮЙ

Баунтын коопзверопромхоздо участок бүхэнһөө арбаад хоноод лэ «зөөлэн алтан» орожол байдаг гээшэ. Энэ һарын һүүлшын арбан хоног соо Уакидай ангуушадһаа хэрмэнэй 617, булганай 38 болон бусад ангуудай—дүн хамта 8496 түхэригэй арһан абтаа. Багдаринай ангуушад тэдэнэрһээ гээгдээгүй, мүн лэ 8946 түхэригэй арһа тушааһан байха юм.

Муяын агнуури эрхилэгшэд ой тайгын баян хэшэгтэй бусажа ерээ. Тэдэнэр булганай аяар 121 арһа асараа. Бүхыдөө 19,5 мянган түхэригэй продукци тушааба.

Б. БАТОРОВ.

БҮГЭДЫН ХЭРЭГ БОЛОМООР ДҮЙ Д...

Научно-техническэ болон технологическа шэнэ зүйлнүүдые хамтааран ашаглахаар али бүхы оронуудай хүсэлэнгые хараада абан, гадаадын оронуудтай холбоо харилсаае үргэдхэхөөр СССР-эй бэлэн байһаниинь Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проектээр батадхагдана. Энэ хэрэгэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар Советскэ Союзда үнгэргэгдэдэг уласхоорондын ба гадаадын выставкэнүүд шухала үүргэ дүүргэхэ уялгатай.

Энэ жэлэй выставкэнүүдэй программа тухай хөөрэжэ үгэхыень СССР-эй Худалдаа наймаанай-промышленна палатын президиумэй түрүүлэгшэ Е. П. **Питовранове** ТАСС-ай корреспондент гуйһан байгаа:

— Арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлдэ арадай ажахын урда партиин табиһан зорилгонуудые хараада абан, СССР-эй худалдаа наймаанай-промышленна палата мүнөө жэлэй выставкын программада хубилалта оруулхадаа, эрдэм-техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые хурдадхалгын гол шэглэлнүүдтэ онсо анхаралаа хандуулһан байгаа.

Орондомнай уласхоорондын 20 харалга үнгэргэгдэхэ. Тусхай шэглэлтэй гурбан томо экспозици тэдэнэй программын үндэһэ һууринь болохо. Майн һүүлээр Москвада хэлхээ холбооной хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдэй «Хэлхээ холбоон-86» гэһэн уласхоорондын выставкэ нээгдэхэ.

«Түмэр замай транспорт-86» гэһэн экспозици ехэ һонирхол үүсхэхэ байха. Июль һарада Зам харилсаанай министерствын Түмэр замай эрдэм шэнжэлгын бүхэсоюзна институдай туршалгын участог зар дээрэ—Щербинка станцида тэрэ үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай.

Эдеэ хоолой программые бэелүүлхын тулада хүдөө ажахын продукци болбосоруулдаг хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдые, мүн тэрэшэлэн худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг һалбаринуудай техникые наринжуулан һайжаруулгада саг үргэлжын анхарал табиха шухала. Сентябриин эхеэр Моск...

...

Олохон ... уласхоорондын выставкэдэ ... даха юм.

ТАСС.

Москва.

СПОРТ • спорт • СПОРТ • Спорт • СПОРТ

УРАГШАГҮЙДЭБЭ

Боксоор РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Сочи хотодо болобо.

40-өөд область, хизаар болон автономито республикын суглуулагдамал командануудай 200 гаран арһан бээлэйн шадабаритад энэ жэлэй түрүүшын ехэ мүрысөөндэ хабаадаһан байгаа.

Долоон боксер манай республикын спортын нэрэ хүндые хамгаалхадаа, хангалтагүй үрэ дүнгүүдые түйлажа, урагшагүйдэһэн байха юм. Буряад ороной тренернүүд болон мэргэжэлтэд мүрысөөнэй дүнгүүдһээ зүб тобшолол хэжэ, боксернуудайнгаа урдын алдар солые һэргээхын тула шухала хэмжээнүүдые абаха бээ гэжэ һанагдана.

Зүүн Сибириин технологическа институдай студентнэр — спортын мастер Юрий Мангатаев, мастерта кандидат Олег Пятков гэгшэд өөһэд өөһэдынгөө шэгнүүрнүүдтэ гурбадахи һууринуудые эзэлжэ, бронзо медаляар шагнагдаба. Сэрэгэй алба хаагша, спортын мастер Ю. Вдовин, Улаан-Үдын авиационно техникум дүүргэһэн спортын мастерта кандидат А. Инкижинов гэгшэд хахад финалда гарахынгаа урда тээ шүүгдэһэн байгаа.

Б. БАТОМУНКОЕВ.

ТҮРҮҮШЫН УУЛЗАЛГАНУУД

Үйлэдбэриин коллективүүдэй эрэшүүлэй командануудай дунда баскетболоор «Труд» бүлгэмэй областной соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Закаменск болон Гусиноозерск хотонуудта, Онохой ба Селенгинск һууринуудта эхилбэ.

Закаменск хотын «Горняк» команда Улаан-Үдын прибор бүтээлгын нэгэдэлэй баскетболистнуудтай талмай дээрэ уулзахадаа, 69:56 тоотойгоор шүүбэ. Энэ уулзалгада «Горнягай» добтологшо Виктор Милгер 18 очко илалтын нөөсэдэ оруулһан байна. Нааданай хоёрдохи хахадта айлшад добтолгодо гурбан хүниие табибашье, хүсэжэ шадаагүй.

Холбоожоной нүүрһэнэй уурхайн «Шахтер» команда «Теплоприбор» заводой түлөөлэгшэдтэй наадахадаа, 40 минутын турша соо алинииньшье урагшаа гаража шадабагүй. Энэ һонирхолтой уулзалга 60 : 60 тоотойгоор дүүрэһэн байгаа. Нэмэлтэ сагтаа тэдэнэр 5 минутын үгтэхэдэ, «Теплоприбор» заводой баскетболистнууд һайнаар хамгаалалта хэжэ, 72 : 67 тоотойгоор илалта туйлаба.

Онохой тосхоной «Лесник» команда нарин сэмбын комбинадай баскетболистнуудые угтажа абаба. Түрүүшын хахадай дүүрэхэдэ, айлшад 15 очкогоор шүүжэ ябаа. Тиихэдээ тэдэнэр бэлэхэнээр илалта туйлаха хабди гэжэ һанаагаа амараа хэбэртэй. Һүүлшын минутада «Лесник» хүсэхын түйлада хүрэбэ. Энэ үедэ табло дээрэ 47 : 46 гэһэн тоо аржыжа байба. Энэ шанга тулалдаан иимэл тоотойгоор айлшадай илалтаар дүүрэһэн байха юм.

Кабанскын районой Селенгинск тосхондо ЦКК-гай команда Улаан-Үдын модо болбосоруулгын комбинадай «Мебельщик» командатай уулзаба. Нааданай түрүүшын хахад тэнсүү шанга тэмсэлдэ үнгэрөө, харин хоердохи хахадтань айлшад булюу байһанаа харуулжа, 89 : 55 тоотойгоор илаа.

С. АФАНАСЬЕВ, мүрысөөнэй ахамад судья, РСФСР-эй судья.

ДҮРБЭДЭХИ НААДАНАЙ ҺҮҮЛЭЭР

Эрэшүүлэй дунда шатараар Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Буряадай хүдөө ажахын институдай актова зал соо үргэлжэлһөөр.

— Танай республикын ниислэл хотоһоо гадна, үшөө гурбан городто, тусхайлбал, Пермскэ областиин Чайковский, Горьковско областиин Дзержинск болон Грозный хотонуудта зонын мүрысөөнүүд үнгэргэгдэжэ байна. Хахад финалай нааданууд апрель һарада табан городто, харин РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөн июньдэ Смоленск хотодо үнгэргэгдэхэ юм,— гэжэ мүрысөөнэй ахамад судья — Бүхэсоюзна категориин судья М. И. Гамбург (Свердловск) хөөрэнэ. — Дүрбэн нааданай һүүлээр эрхимлэгшэд, дундуур болон һүүлшын һууринуудые эзэлэгшэд тодорбо. Тиигэхэшье ёһотой юм ааб даа...

Нааданай эхиндэ спортын мастер В. Куксов (Камчатска область), мастерта кандидат А. Ерыкалов (Новосибирск), А. Будников (Примори), И. Викснин (Хабаровск) А. Харлов (Кемерово), И. Цесарский (Новосибирск) гэгшэд илангаяа эдэбхитэй һайнаар мүрысэжэ, удаа дараалан илалтануудые түйлаад, 2,5—3 очконуудтай болоһон байгаа.

Тиин дүрбэдэхи турта Ерыкалов, Куксов гэгшэд уулзахадаа, хуушанай индиин хамгаалалтада Земешэй вариант наадаба. Новосибирскын уһанай транспортын институдай 4-дэхи курсын студент, областиин чемпион А. Ерыкалов нааданай эхиндэ булюу байдалтай боложо, суглаагшадай анхарал ехээр татаһан байгаа. Зүгөөр Петропавловск-Камчатский хотын ахалагша тренер Валерий Куксов партиин тэн багта тодо наринаар, һүбэлгэн бэрхээр наадажа, хюлгэ дээрэхи байдалые жэгдэрүүлжэ, 32-дохи ябадалдаа тэнсэбэ.

В. Куксов РСФСР-эй кубогта хүртэхын түлөө 1980 ондо Ростов-на-Дону хотодо үнгэргэгдэһэн түгэсхэлэй мүрысөөндэ нэгэдэхи хюлгэ дээрэ наадахадаа бронзо медаляар шагнагдажа, СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэнхэй. А. Ерыкалов һаял хада хори гаража ябаашье һаа. 1982 ондо «Водник» бүлгэмэй Түбэй соведэй мүрысөөндэ мүнгэн медаляар шагнагдаһан, хойто жэлынь Красноярска хизаарай Дивногорск хотодо үнгэргэгдэһэн зонын нааданда эрхим зургаанай тоодо ороһон намтартай.

Спортын мастерта кандидадууд М. ... ровск) А. ... хоёрой пара ... шанга тэмсэ... рэгэй алба ... нин партии ... сеер, һүбэл... даба. Түрүү... бэшье, шанг... байгаа. Тэз... нааданай т... хоёр тэргэ... 39-дэхи ябад... гаа.

Энэ үдэр ... восибирскын ... түлөөлэгшэд ... заба. Новоси... лышев — Це... Красноярскы... Авдеенкые ... манай шатар... лев хоёрой ... лагдаа. ЛВРЗ... Брылеа це... хүбүү дутуу... гаа. Хойшо... тидаа Галу... тер И. Елсук... аргатай. ... шатаршан А... хигүй һулаар ... үдэр Шэтын ... Жуковта шүү... илалта түйла... 3 очкотой б... лэй тоодо ...

Дүрбэн ... В. Куксов, А... Будников, И... тус тустаа 3,5 ... түрүү һуури ... Цесарский 3 ... хой.

ГАИ-гай экран

Январь һарын үнгэрөөд байһан хорёод хоногой туршада республикын харгы замууд дээрэ 35 гэнэ усал болоһон байба.

Тэдэнэрэй дундаһаа Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой жолоошон Б. Г. Байбородин харгы дээрэ муухай аша гаргаа. Тэрэ айхабтар түргэноор гүйлгэжэ ябаһаар харгын захада байһан хүниие дайруулаад, мухар ухаандаа тэрьелзээб гэжэ һанаа ха. ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдэй тэрэниие олон гэһээнь, һогтуу байшоо. Иигэжэ архиин хорондо диилдэһэн Байбородин харгыда ехэ аюул ушаруулһан байна бшуу.

«Бурятколхозстрой» трестын автобазын жолоошон Дерябин Закаменскһаа Гусиноозерск ошожо ябаха үедөө харгын зүүн захаар «Волга» машинаяа табилуулжа мэдээ ха юм. Тиигэжэ ябаһаар ашаанай машинатай мүргэлдэжэ, жолоошон хүндөөр гэмтэнхэй, больницада оруулагдаба.

Январь һарада ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд, ниитын түлөөлэгшэд Улаан-Үдэ хото соогуур һогтуугаар машина жолоодожо ябаһан 61 хүниие барижа абаһан байна.

ЭКРАНАЙ МҮРӨӨР

Буряадай АССР-эй МВД-гэй ГАИ-гай захиргаанай комиссиин шиидхэбэриин ёһоор. 60 хүн машина жолоодохо эрхэһээ хаһагдаба. Тэдэнэрэй 40-ниинь һогтуугаар машина жолоодожо ябаһан байгаа. Тэдэнэрэй дундаһаа «Бурятфермаш» заводой Фокин П. М., барилга-хабсаралгын 398-дахи управлениин Миронов А. П., автотранспортна нэгэдэхи предприятиин түлөөлэгшэ Стрекаловский И. Н., хүдөө ажахын техникумэй Скляров В. А., «Бурятпромжилводстрой» трестын Васильев, П. Е., трамвайн управлениин Михалев В. И., бусадые нэрлэлтэй.

СҮҮДЭЙ ЗАЛҺАА

Улаан-Үдын Октябрьска районой арадай сүүд Буланов Б. В. гэгшын хэрэгые һаяхан хаража үзөбэ. 1963 ондо түрэһэн Буланов Буряадай Гүрэнэй банкын конторын городской управленидэ хүдэлдэг байһан. Ажалдаа байхадаа, һогтуугаар машина жолоодожо ябаһаар ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдтэ баригдаһан юм. Сүүд тэрэнэй хэрэгые хаража үзөөд, жэл хахадай туршада заһан заларуулгын хүдэлмэридэ ябуулха гэһэн шиидхэбэри абаба. Мүн Железнодорожно районой арадай сүүдэй шиидхэбэреэр 1954 ондо түрэһэн Будунов А. Г. машина жолоодохо эрхэһээ хоёр жэлээр хаһагдаба.

В. ПОЛУЯНОВ, ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэ.

БАЛШЫСА БАРИГДАБА

1986 оной январиин 10-да Оронго һуурин шадарай Аршаан гэжэ хүндыдэ агналга-олзобориин ажахын управлениин хүдэлмэрилэгшэд А. В. Тюрин, В. Т. Сластин гэгшэд Ф. Ю. Тоут Б. И. Кокорин хоёрой агнажа ябатарнь бариба.

Ангуушад ба загаһашадай бүлгэмэй гэшүүд аад, эдэ хоёр егерьнүүд байра дээрээ баригдажа шалгагдахадаа, ангуушанай билетгүй, албанай үнэмшэлгэгүй байхаһаа гадна, холо һүрэдэг буугай зүбшөөлгүй, мүн лицензигүй байба ха юм.

Эдэ хоёр байгаалиие сахин хамгаалха, амитанай ба ургамалай аймагые аршалха уялгатай зон аад, өөһэдөө иигэжэ дүрим хэзагайруулжа ябатараа балшыса баригдаба бшуу. Тэдэнэр хуулиин ёһоор зэмээ амасаха.

Б. НИКОЛАЕВ.

Ивалгын район.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хурдан түргэн хүгжэлтын найдамтай зам» — түрүү бэшэг. Хонишодой ажалай халуун хаһа. «Зүб тооложо шадахада» — В. Бадмаевай статья. «Табан жэлэй жасада» — Г. Алексеевагай репортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Инженернэ бэлэдхэл һайжаруулха»—Ф. Пилюгинэй корреспонденци. «Гол нөөсэ» — Н. Дегтяревой очерк. Нөөсэ алмалта. «Яла бэшэ, харин металл хэрэгтэй» — Г. Власовай статья. Республикын нютаг нютагай һонин.

Гурбадахи хуудаһанда. «Революциин арадай герой» — А. Щеинагай статья. Социалис оронуудай һонин. Хилын саанаһаа абтаһан тобшо мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Городой дэргэдэхи саадууд»— В. Сандановагай зүбшэл, дурадхалнууд. «Хубиингаа зөөридэ анхаралтай байгты» — Н. Семеновой, Н. Булгаковагай мэдээсэл. Республикын соёлой һониной дэжэ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45 — «Эб найрамдал ба залуушуул». 10.20 — Штраусай хүгжэм. 11.05—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.05 — Шэнэ һонин. (12.10—хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. 15.50—Баримтата фильмүүд. 16.55 — «Ромэн Роллан. Дурсалгануудһаа...».

Улаан-Үдэ. 17.50 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 18.05 — «Байгал»—мэдээсэлэй программа.

Москва. 18.30 — «Мүнөөнэй дэлхэй ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн». 19.00—«...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00—Эрдэм-техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые хурдадхаха ба социально-асуудалнуудые шиидхэхэ талаар Томско областиин партийна ба совет эмхи зургаануудай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай. 20.50 — Боксоор уласхоорондын уулзалга. СССР-эй ба США-гай суглуулагдамал командануд. 22.00—«Время». 22.35 — «Страницы советского искусства. Литература и театр». 2-дохи фильм. 23.50—С. Прокофьев. Оркестртэй хамта фортепьяно дээрэ наадагдаха 5-дахи номерой концерт. 00.15—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Н. А. Некрасов. «Размышления у парадного подъезда». 10.05, 14.00 — Испан хэлэн. 11.05 — А. Блок. «Двенадцать». 11.35, 12.40 — Физикэ. 9-дэхи класс. 12.05 — «Эжын һургуули». 13.10 — Хүгжэм. 4-дэхи класс. 14.40 — Байгаали шэнжэлгэ. 3-дахи класс. 14.30 — «Свой среди чужих, чужой среди своих»—уран һайханай фильм. 16.05 — Шэнэ һонин. 17.50 — Белоруссиин Гүрэнэй академическэ арадай хоорой концерт.

Улаан-Үдэ. 18.30 — Оёдолой үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэй залуушуулай съездын урдахи абьяаста ажал тухай. 19.00 — Соносхолнууд. 19.10 — ВСГИК-гай багшанарай оркестр наадаха. 19.45 — «Гэр бүлын харилц... дүрим» гэһэн ... далдаг 35-дахи ... ахалагша класс ... залга. 20.30 ... фильм.

Москва. 21.0... нойрсогты, ба... Ритмическэ гим... Баримтата фи... «Время». 22.35 ... хотел умирать..., ... ханай фильм.

САГАЙ ... МҮНӨӨДЭР ... торнай сэлмэг... руун-хойноһоо ... метр хүсэтэй ... 17—22, хойто р... 32 градус хүйт...

УЛААН-ҮДЭ ... ха. һулаханаар ... 20 градус хүйт...

ЯНВАРИИН ... 1-нэй үдэрнүү... дуу байха. За... үглөөгүүр ман... ниндөө 35—40 ... 25, хойто рай... дөө 49, үдэр... дус хүйтэн ба...

Редактор Р. Б. ГА...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-51, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62 отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-96, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина ... Н-02328. Заказ № 25. Индекс 04609.